

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csokkszámja: 25.342
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Kard és bicska.

Ha kutatók, hogy a csendőr számos joga közül melyik a legmegtisztelőbb, a fegyverhasználati jogot kellene ilyenként elismernünk. Élet és halál urának lenni, ha mindjárt csak a végső szükség határain belül is, olyan hatalom, amelyet csak a csendőr személyéhez fűződő feltétlen közbizalom nyújthat s amelynek éppen ezért a közbiztonság katonáin kívül nem lehet birtokosa senki emberfia.

Természetes, hogy jogállamban a csendőrnek az élet és halál felett való rendelkezése fegyverhasználat alakjában sem lehet korlátlan. Az utasítás félreértést kizáró pontossággal meghatározza, hogy a csendőr a fegyverét ki ellen, mikor és milyen módon használhatja. Szeghetetlen szabály ez, amihez hozzátenni, vagy amiből elvenni semmit nem lehet. S ha mi mégis erről írunk most, okunk van rá és mondanivalónk a bajtársaink számára.

Nehogy sokáig kerüljünk, ami a szívünkön fekszik, megmondjuk mindjárt, hogy egyik-másik fegyverhasználat nem látszik olyannak, amelyet az utasításunk megengedhetőnek, elkerülhetetlennek, sőt bizonyos esetekben szükségesnek tart. Akkor támad rendszerint idegenkedő érzésünk, amikor a csendőr a fegyverét szolgálaton kívül, korcsmában vagy más nyilvános helyen, táncmulatság, szórakozás közben, vagy összeszólalkozás folyamánként használja. Nagyon kísért ugyanis ilyenkor a feltevés, hogy az ilyen fegyverhasználatnál esetleg nem kívánatos körülmények is szerepet játszhattak.

A fegyverhasználatok magas vagy alacsony számát nem lehet statisztikai alapon elhatárolni, mert az a közbiztonsági viszonyok hullámzása szerint ingadozik. Munkaidőben kevesebb, mint a korcsmázások évszakában. A csendőrnek pedig, aki szorosan az utasítás betűihez alkalmazkodik, csak kevéssé áll módjában a fegyverhasználatok számát csökkenteni, mert azokat a csendőrön kívül álló okok idézik elő, szolgálatban álló csendőr pedig nem térhet ki előlük anélkül, hogy az előírásokkal ellentétbe kerüljön. Sőt, nem térhet ki néha szolgálaton kívül sem, ha az események a fegyverhasználat elkerülhetetlen pillanatáig sodorták.

Mi nem tehetjük vizsgálódás tárgyává az előfordult fegyverhasználati eseteket, de nincs is erre szükségünk, mert nyugodtak vagyunk, hogy minden fegyverhasználat, amit a hivatalos — és tudjuk, mi-

lyen szigorú — vizsgálat jogosnak ismert el, valóban jogos is volt. Ha valamiben kételkedünk, akkor nem a fegyverhasználat jogossága, mint inkább az iránt vannak néha kételyeink, hogy vajjon a jogos fegyverhasználat bekövetkezett volna-e akkor is, ha a legtöbb esetben szolgálaton kívül levő csendőr több fölényes nyugalmat és kevesebb virtuszú hajlamot vitt volna bele abba a megindult folyamatba, amely a jogos fegyverhasználatához vezetett.

Mert más dolog a bátorság és más a virtus. Értékben, becsületben akkora különbség van a kettő között, mint a kard és a bicska között.

Bátor, elszánt és, hogy magyaros kifejezéssel éljünk, keménykötésű csendőrökre van szükségünk, akik nem ijednek meg a maguk árnyékától, néhány falusi legénytől még kevésbé. De mert a csendőrön nemcsak a maga személyi biztonsága iránt való felelősség nyugszik, hanem egy egész ország közbiztonsága, milliók nyugalma és békéje, úgy illik, hogy a bátorsága ne legyen virtuskodó, hanem olyan embernek a bátorsága, aki joga és ereje tudatában mindig nyugodt és békétűrő, aki sohasem kötekedik s aki az odadobott kesztyűt mielőtt felemeli, mindig arra gondol, hogy ő elsősorban csendőr és csak másodsorban magánember, aki hajlama és indulatai szerint intézheti a dolgait. Ne csak arra legyen tehát ereje és bátorsága, hogy a komoly veszedelemmel halálfélelem nélkül szembenézzen, hanem arra is, hogy az esetleges hiúságát, vagy a polgári életéből még vérében maradt virtuskodó hajlamát legyőzve, gyávaság nélkül kiterjen minden olyan esemény elől, amely felesleges fegyverhasználatba sodorhatja.

Hogy egészen fiatal próbacsendőr bajtársaink is megértsenek: a csendőr akár harminc évig is elszolgálhat egy őrsállomáson anélkül, hogy a legényeknek merszük volna őt sétaközben megtámadni s ha ilyesmi mégis előfordul, erős a valószínűség, hogy a csendőr sem mentes minden hibától. Ott sem hisszük, hogy minden egészen rendjén ment volna, ahol az utcai dalolás, vagy a vendéglői „szórakozás” végződik kardfegyverhasználattal, mert a huszonkét éves civilegény és a huszonkét éves csendőr gondolkodásában tizenöt évnyi korkülönbségnek kell lennie.

A duhajkodás és a virtuskodás nem erény a falusi legénynél sem, a csendőrnel pedig egyenesen veszélyes és káros mind az egyesek, mind a testület szempontjából. Jó szolgálatot tesz, aki az effajta hajlandóságot az alárendeltekben komoly, férfias, katonás bátorsággá nemesíti, mert azoknak a száma, akik a csendőrt tisztelettel köszöntik, nem mindig növekszik együtt a fegyverhasználatok számával. Duhaj Pistát meg aztán éppenséggel nem szokták köszönteni az emberek, hiába öltözik akár csendőrnek is.

A nyomozás menetének vázlatja.

Írta: **TOLDI ÁRPÁD** százados.

A nyomozás adatgyűjtés a büntettes kilétére és a tényállás felderítésére vonatkozóan.

Adat a nyomozás szempontjából minden olyan jelenség, észlelet, körülmény, történés, dolog, minden személyi megnyilvánulás és tárgyi természetű változás, amely akár közvetlenül, akár közvetve a tényállás felderítését és a büntettes kilétének megállapítását elősegíti s mint ilyen, a vádló tájékoztatására alkalmas.

A tárgyi jellegű adat (tárgyi bizonyíték) a megbízhatóbb, mert maradandó és változatlan, míg a személyi jellegű adatot (kikérdezések eredménye) kevésbé megbízhatóvá tesszik: az egyéni tökéletlenség, az érzékcsalódások, az ingadozás, de lehet a személyi adat tudatosan hamis is, vagy állhat a személy befolyás alatt is stb.

A nyomozás munkájának sorrendje a következő:

1.

Az adatok felkutatására és összegyűjtésére az alábbi nyomozóselekmények szolgálnak:

- a) helyszíni szemle,
- b) kikérdezés,
- c) kutatás és mozgatás,
- d) személyazonosítás,
- e) megfigyelés.

Az adatgyűjtéshez mint segédeszközöket felhasználhatjuk a különböző technikai készülékeket (nagyító, mikroszkop, fényképezőgép, nyomrózító-készülékek, jó fényfor-

rás, szakértői segítségek stb.), a különböző nyilvántartásokat és a bűnügyi szakirodalom anyagát.

Elsősorban maga a bűncselekmény határozza meg, hogy milyen adatokra van szükségünk a bizonyításhoz, a szerint, hogy a Btk. melyik §-ába ütközik: tehát ez mondja meg, milyen adatok kelljenek a bűncselekmény tényálladéknak bizonyításához. (Pl. gyilkosságnál az adatoknak az „előre megfontolt szándékot” és az ezáltal halálokozás tényét kell tisztáznunk.)

Az adatgyűjtés további támpontja a nyomozás 8 kérdése: ki, mit, kivel, mivel, hogyan, miért, hol és mikor?

Ennek alapján tisztázni kell a bűncselekmény által létrehozott eredmény teljes anyagát és a gyanúsítottnak a létrehozott eredményhez való viszonyát. E két résznek egymással összhangban kell lennie!

Minden adatot fel kell jegyezni!

2.

Az adatok összegyűjtését kövesse azoknak részletekbe beható, legalaposabb vizsgálata. (Ebben segítségünkre vannak a legkülönbözőbb készülékek, tudományos műszerek és a legkiválóbb bűnügyi szakértők.)

A vizsgálattal előbb figyeljük meg minden részletében az adatot (pl. egy tárgyat, vagy egy tanuvallomást is) és azután állapítsuk meg annak a jelentőségét az éppen nyomozott bűncselekmény szempontjából.

3.

A vizsgálat eredményeként bíráljunk meg minden adatot, hogy lehetséges-e vagy lehetetlen, valószínű-e vagy valószínűtlen. E bírálat alapja a mennél szélesebb körű

Magyarok éneke.

Egy ezredéve él e nemzet
A Duna, Tisza partja mellett,
Egy ezredéve hull a vére
Kárpát-övezete, ezen rögére.
S e drága föld királyi ékél,
Remek palástját öszetették,
Pusztítják ordasok, soklók
Vesszen a trianoni átok!

Volt egy bűntünk, egy kába vétkünk:
Mindenkivel békében élünk,
A népsáfoknak annyi ága
Azért borult itt friss virágba.
Soknál, két kezünkre öleltünk,
Rút, csalfa hitlenségére leltünk,
Eladtuk cselazóvó Júdának ...
Vesszen a trianoni átok!

Kelot orkánja itt vihartzott,
S mi álluk a liláni harcot,

Ha szól a délidő harangja,
Hunyadról regél a hangja,
Mint nemzetünknek szent riadója:
A büszke Nyugatot megövtü
A nép, mely döngette Bizáncot ...
Vesszen a trianoni átok!

S voltunk dacos és dönthetellen
Végvár a bécsi zsarnok ellen:
Rákóczi és Kossuth nevének
Varázsa gyújtó, hősi ének.
Nevük lobog, mint harci zászló,
Nevük dörög, mint földet rázó,
Felharsanó kürt: mire viték?
Vesszen a trianoni átok!

Igazságért kiált e nemzet:
Miénk a föld, mit Árpád szerzett,
S a népszónon esett gyalázat,
Mikor elvették szép hazánkat,
Csak úgy lesz itt valódi béke,
Ugy forrhatunk testvériségbe,
Ha e rút földet lemoszátok ...
Vesszen a trianoni átok!

Világ, beteljesül a végzet,
Ha jafszavunkat meg nem érted.
Mí nem tudunk így sírba hullni,
Gyűvén és csendesesen kimulni.
Majd egy napon lobogva, égve,
Új üstökös rohan az égre,
S amerre ront, ezt olvassátok:
Vesszen a trianoni átok!

általános tudás, a gazdag bűnügyi tapasztalat és a logikus gondolatmenet.

Ha van rá mód, kipróbálással és kísérletezéssel állapítjuk meg az adat lehetséges vagy lehetetlen voltát. (Pl. befér-e gyanúsított valóban az ablakrácsra; a tanu hallhatta-e a lövést arról a helyről és távolságról, ahol állt; gyanúsított-e valóban a talált ujj- vagy lábnyom stb.?)

A bíráló által megrostáljuk az adatokat!

4.

A megállapított adatokból ezután *következtetünk* a tényállás ismeretlen részeire.

A következtetés észmunka. Azon alapszik, hogy a világon semmi sem történik ok nélkül. Minden előzménynek van következménye és viszont. Azt az eljárást, amikor gondolkodással az ismert előzmény még ismeretlen következményét vagy az ismert következmény még ismeretlen előzményét keressük, következtetésnek nevezzük. Ha két jelenség között az észszerű kapcsolatot megtaláltuk, azt mondjuk, hogy az események között megvan az okozati összefüggés. (Pl. elhangzott fenyegetés és a megfenyegetett háznak felgyújtása között megkeresem az összefüggést; felöntött bútorokból (mint következményből) dulakodásra (mint előzményre) következtetek.)

Az emberi irányítástól független véletlent leszámítva, ez az okozati összefüggés minden jelenség és történés között megvan, csak meg kell találni.

A helyes következtetés a nyomozás legelsőrendű követelménye!

5.

Az észszerű (logikus) következtetés segítségével az

eddig megállapítottakból kiindulva feltesszük próbaképpen, hogy mi is történhetett tovább? Pl. a helyszíni adatokat tekintetbe véve, nem tudjuk, szándékos öléssel, vagy öngyilkossággal állunk-e szemben. E két lehetőség, amin a további nyomozással elindulhatunk: a *feltevés*. Feltesszük próbaképpen, hogy szándékos ölés az eset és addig folytatjuk ez úton a nyomozást, amíg vagy beigazolódik feltevésünk helyes volta, vagy mint téveset, el kell a feltevést ejteni. Így meg fog maradni a másik. Ha ez sem vezet eredményre, újabb feltevéshez kell folyamodnunk. Mi lehet még? Talán baleset stb.

Feltevésel dolgozunk mindig, amikor még bizonytalan résszel állunk szemben. Pl. nem tudjuk, hol jött a helyszínrre a gyanúsított: feltesszük sorba a lehetőségeket. Bejöhethet az ablakok egyikén, de bejöhethet az ajtón is. A további adatgyűjtés fogja tisztázni, hogy melyik feltevés helyes. Vagy: Nem tudjuk, ki a tettes. Az adatokból következtetünk A-ra, B-re, vagy C-re is. Tehát mind a három feltevésen (esetlegesen) elindulva nyomozunk.

Feltevésünk mindig olyan legyen, hogy a már megállapított adatokból következhessek. Legyen egyszerű, de nem szabad megfélekedni arról sem, hogy váratlan, meglepő fordulattal is állhatunk szemben, a véletlen is közrejátszhatik s lehet színlelésről, vagy félrevezetésről is szó.

Vezérfeltevéseink ezek legyenek:

1. Mi történhetett?
2. Ha bűncselekmény történt, ki lehet a tettes?
3. Hol a tettes?

E kérdések képezik a tényálladék gerincét.

Feltevésünk nem megdönthetetlen igazság, hanem

Ördögűzés.

Írta: SZENTJOBI JÁNOS tiszthelyettes
(Debrecen.)

Szatmár megye megszállott részében van az avasi járás, ami arról nevezetes, hogy ott laknak a vasányok. (Avas: oláhul Ovos; oseán = avasi oláh, ebből a magyar vasány.) A vasányok hét rézcstatos tüsszöt hordanak, „tölgyfa” gatyát viselnek hosszú rojtokkal és ugyanolyan inget tarka hímezsekkkel, amire még sok-sok apró porcelángomb is van varva, ezenkívül a nyakára tarka madzag, amivel ott gomb helyett össze kell kötni, mert a gombok csak dísznek valók. Sapkájuk hatalmas fekete báránnyal, bocskoruk szíja térdig kigyózza körül a lábuk szárát, a kecskeszőr szokmányt félvállra vetve viselik, bajuszukat nyírják, a szélét pedig kiborotválják négyzetlegesre, azonkívül hosszú hajat viselnek. Állítólag a majthényi fegyverletétel után sok erdőháti magyar és ruthén telepedett le köztük, akik a kuruc seregben szolgáltak. Ezt megerősíteni látszik a sok magyar név is, mint: Szász, Csorba, Kerekes, Kornányos, Esze, Borhidi, Erdős stb. A nyakukat felberotválják, mint a divatos dámák a bubifrizúrához szokták. Meg kell azonban adni, hogy mindennek dacára nem hizlalják a borbélyokat, mert a már leírt hajviselethez bámulatos egyszerűséggel jutnak: a megnyírandó vasánynak egy másik vasány egy fazekat a fejére hűz, s ami a fazék karimája alól kimarad, azt a juhnyíró ollóval levágja.

Hogy tulajdonképpen kik is ezek a vasányok, azt is megmondom.

A háború alatt egy járőrben volt egy magyar, egy német, egy zsidó és egy vasány. Egy nagy erdőben eltévedtek és mert az ennivalójuk is elfogyott, igen megéheztek. Mikor már alig bírtak járni, egy házra buk-

kantak, ahol az asszony kenyeret szedett ki a kementéből.

— Hej, de jó volna egy kicsi abból a kenyérből, — sóhajtozott a magyar.

— Egy kenyeret elrekvirálunk, — rendelkezett a német.

— Majd én elcsalok egyet, — ígérte a zsidó.

— En már elloptam, — szólt a vasány s már evett is.

Más:

Mikor a háború után az oláh meg a cseh felcsapott győzőnek és büszkén méregették az avasi hegyek között a „határt”. egy angol, egy francia és egy olaszból álló bizottságféle járt velük, hogy össze ne marakodjanak. Ennek a bizottságfélének a vezetője volt egy vasány. A hegyek között utólérte őket a zivatar. Az eső ömlött és más hely, ahová a zivatar elől elbújhattak volna, nem volt, mint egy kecskeöl, amiben egy bakkecske tanyázott. Az angol be is toladott hozzá, utána pedig a francia és az olasz. A másik percben azonban már bújtak is vissza, hogy majd agyontaposták egymást, mert aratás után lévén az idő, a bak szerelmes állapotban volt, amikor is, akárhogy szépft-ük a dolgot, büdös ökelme, mint a dög. A magas bizottság tagjai tehát inkább áztak, de menekültek a bakszagtól. Mikor a vasány látta, hogy magas „szövetségeseinek” nincs szüksége a menhelyre, ő maga bújt be. Igen ám, de most meg ész nélkül ugrott ki — a bak és versenyt öklöndözött a magas bizottsággal, mert szó sincs róla, volt neki is egy kis szaga, de úgy látszik, ami sok, azt ő is megsokallta...

Még a régi, jó békevilágban történt, hogy az ördög beköltözött a vasányok közé és a dászkal padlásán tanyát ütött. Ott táncolt minden este veszett ugrándozással, hogy a padlás majd lerogyott. A dászkal ki is költözött a lakásból családotól és a ház körül esténként összegyűlt vasá-

csak általunk elképzelt lehetőség: mindaddig kétséges tehát, amíg a további nyomozás (adatgyűjtés) annak helyességét vagy téves voltát megdönthetetlenül nem igazolta. Ezért tartuk mindig szem előtt a feltevés kétséges voltát és azt azonnal ejtsük el, ha ellenkezik valami igazságként megállapított ténnyel.

6.

Egy adat önmagában ritkán képez bizonyítékot, azonban kiegészítve a vele összefüggő többi adattal, már bizonyító erőre fog emelkedni. Pl. a helyszínen talált üveg még önmagában nem bizonyíték, de ha a déli nap-sugár irányában tapló van alatta és úgy van elhelyezve, hogy a nap délben zavartalanul rátűzhessen, már bizonyítéka lesz a gyujtogatás kísérletének.

Az összefüggő adatokat keressük meg tehát és foglaljuk olyan csoportokba, amelyekből következtetve bizonyítékokat nyerhetünk.

7.

Meg kell vizsgálnunk az összegyűjtött adatokat abból a szempontból, hogy a gyanuba vett egyén a tettes, de abból a szempontból is, hogy miként alakul a helyzet, ha a gyanusított ártatlan.

8.

Lesznek adataink, amelyeknek többféle jelentőséget tulajdoníthatunk. Mert ami származhatik pl. a tettestől, származhatik a sértettől is, esetleg egy harmadik személytől is. Ellenőrizzük ezért adatainkat tekintettel a többféle jelentőségükre is.

nyok borzalommal eltelve hallgatták a rémes dübörgést. Eleinte akadtak még bátor emberek, akik felfegyverkezve felmerészkedtek a padlásra, de ott lim-lomnál egyebet nem találtak. Mihelyt a padlásról lejöttek, a dübörgés újra felhangzott. A pápa szabályszerű ördögüzést csinált, de minden hatás nélkül. Pipanuc Juon azt is tudta, hogy ez a borzalom azért jött a falura, mert Vizkeresztkor a faluban összezedett preszkurát a pápa és a dászkal a tehenével etette meg, ahelyett, hogy abból másnak is adtak volna, például neki. Ez az oka annak, hogy a pápa nem tud erőt venni az ördögön, aminek az a szomorú következménye van, hogy az ördög elviszi mindjüket.

Síralmas állapot ez, ha meggondoljuk, hogy a fél falu lopásból él. A vak is láthatja, hogy ilyen faluba olyan pápa kell, akitől reszket az ördög. Egy küldöttség, melynek tagjai Pipanuc Juon, Nyikuc Vaszilika és Hocul Tógyer voltak, ezt a pápa elé is tárta, amellet fertelmes őszinteséggel és közvetlenséggel tudtára adták azt is, hogy ha a drákut záros határidőn belül a nyakukról el nem vadítja, a dászkkal és családjaikkal együtt kihordják a határra.

A pápa esküdjözött a jeles küldöttség előtt, hogy a „ki”, vagy a „mi” a dübörgést csinálja, az ördög nem lehet, mert annak a rettentő átoknak, amit ellene elmondott, mikor ki akarta füstölni, se ördög, se boszorkány, se más gonosz lélek ellen nem állhat, hiszen az átok elmondása után két napig még őt magát is a hideg lelta a borzalomtól.

De a vasányokat nem lehetett olyan könnyen a falnak állítani. Értelmes emberek lévén, tudták, hogy a pápa csak azért beszél, mert nem érti jól a mesterségét. Ez pedig baj. A jó vasányokat a kétségbeesés környékezte. Eszükbe jutott a sok juh, kecske, borjú, meg disznó, amit az uradalmak szoktak oda ősszel felhajtani az erdőbe

9.

Célszerű az adatokat időbeli sorrendben rendezni, mert ez nagy segítségünkre és egyúttal munkánk ellenőrzésére is szolgál. Húzzunk egyszerűen egy hosszú vonalat egy ív papírosra és osszuk be azt egyforma részekre, amelyek sorban az órákat jelentik és mindenütt ahhoz az időponthoz, amikor a bűncselekmény lefolyásában valami történt, írjuk oda a megállapított időpontot. Ha a tényállást felderítettük, ennek, az időpontokat feltüntető sornak hézag nélkülinek kell lennie az első adattól az utolsóig. Ha nincs meg az összefüggés, azonnal látjuk, melyik időpontra vonatkozólag hézagos még a megállapításunk.

10.

Rendezzük az összegyűjtött és tényként megállapított adatokat a nyomozás 8 kérdése szerint is. Megvan-e a válasz valamennyi kérdésre?

11.

A nyomozás végcélja a gyanúsítható személy kikutatása és bűnösségének bizonyítása.

A tettenérés és az önvád megkönnyíti a gyanúsítható személy kikutatását. A tettenérésnél is állapítsuk meg pontosan a tettenkapás körülményeit, a tettenérő személy megbízhatóságát és biztosítsuk a legnagyobb gondal a helyszíni adatokat (bűnjeleket!). Önvád (önfeljelentés) esetén ellenőrizzük, hogy nem koholt-e, való-e az önvád és feltétlenül tisztázzuk, hogy mi az indítóoka, a háttere! (Lehet, hogy az önvádoló beismer kisebb bűncselekményt, hogy ezzel leplezze az általa elkövetett nagyobb, vagy

makkra, ők pedig 5—6 főnyi társulatokba verődve kísérgették a falkákat, rövidnyelű fejszéssel a kézben, s ha valamelyik disznó pár lépésre elmaradt a többitől, azt fejbekölíntották és vitték. A levágásnál sem ragaszkodtak semmiféle szabályhoz. A csendőrök szekérszámra szedték össze a lopott húst, telepakkolták a községházat szalonnával, meg sonkával, és már nem is fért volna, ha a vasányok oda is be-be nem törtek volna, így csinálván helyet a következőknek. Az örsökön egymásnak adták a kilincset a különféle uradalmak kondásai, mert a fele már minden nyájnak oda volt.

Balogh Pál csendőr, mikor egyhuzamban három hétig nem hált az ágyában, arra kérte a jó Istent, hogy ha már el is látja minden jóval a földi népet: de makkot, azt lehetőleg ne adjon. Balogh Pál csendőrt a vasányok nem szerették, mert sokat beszélített közülök a szatmári ügyesség fogházába. Ezért most is, mikor a csendőrijárór a faluvégen feltűnt, a bamészkozók úgy csomfordáltak a dászkal lakása melől, mintha ott se lettek volna. Nem a legtisztább volt soknak a lekiismerete, ezért ha már választani kellett, inkább az ördögöt választották, nem a csendőrt s hozzá éppen Balogh Pált. Na, igen, mert az ördög csak táncol, de még nem vitt el senkit, míg Balogh Pál... Jobb arról nem is beszélni.

A csendőrök kérdezősködésére a pápa és a dászkal a legnagyobb részletességgel elmondták a szörnyű újságot, Pipanuc Juon pedig ecsetelte a nehéz helyzetet, amibe a község került. A pápa és a dászkal kijelentették, hogy ők ugyan távolról sem hisznek az ördögben, de nem tudják a dolgot ésszel felérni; mivel pedig máé nincs a padlásán, megtörténhetik, hogy mégis az ördög az illető, mert táncol az van minden este.

Balogh csendőr azt felelte ugyan, hogy a csendőrség nem tartozik eljánni az ördög ellen, miután annak elűzése

magára vállalja a tettességet csak azért, hogy az így nyert idő alatt a valódi tettes menekülhessen.

Egy bűncselekmény *gyanusítottja* lehet: egy vagy több ismert személy, több ismert közül valamelyik, vagy egy vagy több ismeretlen személy.

Egyetlen gyanusított tettességét úgy bizonyítjuk, hogy addig folytatjuk az adatgyűjtést, amíg gyanunk a bizonyosság határozott fokára emelkedik. (Sokszor megfigyeléssel is! Szabadlábban hagyjuk és minden lépését megfigyeljük — besugóval — mert lehet, hogy a megfigyelés fog eredményre vezetni: bűnjel értékesítése, székesi előkészület stb.)

Több ismert személy közül a tettest úgy kutatjuk ki, hogy feltesszük valamennyiről egymásután, hogy ő a tettes és valamennyi ellen a legnagyobb körültekintéssel lefolytatjuk az adatgyűjtést. Tüzetes alibi-igazolás és a leglényegtelenebbnek tetsző részletkérdések gondos tisztázása reá fog minket vezetni a tettesre. Lényeges, hogy minden adatot pontosan felírjunk!

Ismeretlen gyanusított kikutatása a legnehezebb feladat. Legfontosabb teendő a legaprólékosabb, legtürelme- sebb helyszíni szemle. A talált nyomokat biztosítjuk, újjlenyomatokat azonosítás végett a csendőr összekötőtisz- nek beküldjük. Ezután minden elképzelhető irányban a talált állapottal észszerű kapcsolatban lévő feltevésekkel kutatjuk: ki lehetett a tettes? Kinek lehetett oka, érdeke, alkalma elkövetni a cselekményt? Helyi vagy távolabbról jött emberről lehet-e szó? A háznépre, ismeretségre, rokonságra vagy közártalmuakra vonatkozó feltevések talán megmutatják a helyes irányt? A helyszíni állapot bennyi- ben utal a tettes egyéniségére, jellemére, tulajdonságaira

községi közegnek, nevezetesen a pópának hatáskörébe tar- tozik, mindamelllett, ha már felkérték őket, utánanéznék a dolognak pusztán azért, nehogy valakinek olyasmi jusson eszébe, hogy a csendőr valamitől megijed, ha az a valami mindjárt az ördög is. A valóság pedig az volt, hogy fúrta az oldalukat: mi a csoda rémíthette meg ezeket a vasá- nyokat.

Bementek a dászkal lakásába, s ott felmászta a pad- lásra. A bírót hiába hívták, nem ment. Kijelentette, hogy ő szívesen szerepel mint „zsurát” (esküdtféle bizalmi egvén) bárhol, de az ördög ellen bevezetett nyomozásnál nem megyen, mert nem tartozik.

A csendőrök a padláson félrehúztak pár darab tető- cserepet s így világosságot engedtek a padlásra, de bizony ott lim-lomnál egyebet nem találtak. Nem volt ott ördög- nek se hire, se hamva.

A két csendőr okoskodott: Ha rá nem jövünk a dolog nyitjára, szegyenben maradunk. Tehát: ha dübörgés volt, aminthogy lennie kellett, ha ennyien hallották, akkor vala- kinek itt ugrálni kellett. Ha pedig ugrált, vagy táncolt, akkor nyomának is kellett maradnia, még pedig, ha csak- ugyan az ördög volt, akkor lónyomoknak. Köztudomású ugyanis, hogy az ördögnek lólába van, még pedig patkó- val elátva. Lehet ugyan, hogy az oláhok ördögéről lévén szó, most már gumitalpat és nem patkót visel, mert pél- dául Bukarest polgármestere felesleges előrelátással el- rendelete, hogy a birzsárok a ló talpára patkó helyett gu- mit szegeltessenek, hogy ha majd az utcákat kikövezik, a patkócsattogással zajt ne csapjanak.

De se patkós, se gumis lólábnymot nem találtak. Ellenben találtak megszámlálhatatlan macskanyomot. Ez gondolkozóba ejtette őket s végül is abban maradtak, hogy az ördögről nem lehet feltételezni, hogy holmi vasányok

és képességeire? A tettes által ismert körülmények ho- gyan juthattak tudomására? Ki tudott a bűncselekmény által érintett körülményekről? Egyedül elkövethette-e a cselekményt? Milyen segítségre volt vagy lehetett szük- sége? A gyanusított által használt eszközöknek marad- tak-e olyan nyomai, melyekből az azt használó egyéniségére, mesterségére lehetne következtetni? Hogyan kellett a cse- lekményt a helyszíni állapot szerint végrehajtani és ki- nek volt módjában vagy ki volt képes azt úgy végrehaj- tani?

Esetleg tudnak a tettesre vonatkozó adatokkal szol- gálni a sértett háznépe, szomszédok, boltosok, korcsmáro- sok, útszéli lakosok, kishíró, mezőőrök, erdőőrök, vasuti személyzet, éjjeli őrök, fuvarosok, kéjnlők stb.

Megfigyelés, besugók szintén segítségünkre lehetnek.

*Ha más támpont nincs*en, végső esetben tegyünk kí- sérletet azzal, hogy esetleg egy már megtörtént *hasonló eset alapján* indulunk el feltevéseinkkel. (Ez az u. n. ana- lógia.)

12.

A gyanusított bűnösségét *bizonyítani* kell: vagyis nem elég, ha a nyomozó meggyőzőöött arról, hogy az ál- tala gyanuba vett egyén a tettes, hanem agyanest a meg- győződést kell keltenie a vádlóban, a bíróságban is.

A bizonyítás teljesen szellemi munka, amely a járőr- vezetónél a bűncselekmény feljelentésének ügyes és pon- tos megszerkesztésében áll. A bizonyítás hézag nélküli láncolata az összes adatoknak, tárgyi és személyi jellegű bizonyítékoknak, gyanuokoknak, a levont helyes követke- ztetéseknek, amelyekből az okszerűség alapján (logikusan)

kedvéért, a szokástól eltérőleg macskatalpakat viseljen. Találtak ezenkívül az egyik sarokban egy, még az ősidők- ből származó, jó marhatöknagságú iskolai földgömböt, amin csak az mutatta, hogy valamikor mi volt a hivatása, hogy imitt-amott kék foltok látszottak rajta. Mivel pedig a gömb nyoma behálózta az egész padlást, a két csendőr egy-kettőre rájött az egész ördöghistória nyitjára. Kis idő múlva megtalálták a lyukat is, ahol az „ördög” az épüethez ragasztott fásszín tetejéről fel szokott járni. Balogh csendőr a kakasülön talált drótból mindjárt hurkot is tett neki s azzal a padlásról leszállottak.

Lent várta őket a bíró. Balogh csendőr intett a jár- őrtársának, hogy menjen kissé előre, ő pedig a bíróval kettesben ballagott utána s nagy bizalmasan megszúgta, hogy tényleg az ördög járt a padláson, de estére már el- megy. Szerencséje van- ugyanis a falunak: éppen olyan járórtársa akadt, aki ért az ördög elüzéséhez. Sőt annyira ért, hogy már a papnevelő-intézetből is azért csapták ki, mert rajtaérték, mikor a Drákuval komázott; így csak egyet szól és az ördög már megy is, mert jóba van vele. Ha akkor rajta nem érik, ma tán püspök is lenne. Azzal az ámuló bírót a faképnél hagyva, a pihenőre mentek, mert az ördögüzésnek a pihenőből kellett kitelni.

Mikor bealkonyodott, elportyáztak a dászkal lakása e'ött, ahol nagy sereg vasány bámészkodott és borzongott, mert volt mitől. A pápa hatalmas kandur macskája ugyanis megvacorázván, a fásszín tetejéről felmászta a dászkal padlására, hogy a kiérdemesült földgömbbel ki- játssza magát, mint azt mostanában minden este megtette. Rájött ugyanis, hogy azzal nagyszerűen lehet játszani: csak rá kell ugrani és már gurul is, aztán elébe, majd futás közben rávetni magát, — hát ez igazán nagyszerű. A hurok azonban megfogta. Ráadásul még a hurok vége a lim-lom között lévő üres zsírosbűdön fölére volt kötve.

kétségtelenül csak az következhetik, hogy a gyanúsított a tettes, a cselekményt csakis ő követte el s más ugyanezzel nem gyanúsítható.

A bizonyítást megkönnyíti a tettenérés és a beismerés. A beismerésnél is éppen úgy le kell folytatnunk a nyomozást, mint tagadás esetében. A beismerés csak akkor bizonyít, ha a nyomozás adatai a beismerés igazát megállapítják. (Tettenérésről már előbb szóltam.)

Sarkalatos tétele a bizonyításnak, hogy egyetlen adat nem bizonyít. (Pl. Ujjnyom csak azt bizonyítja, hogy attól származik, aki a tárgyat érintette, lábnyom a helyszínen egymagában csak azt bizonyíthatja, hogy a nyomot hagyó lábbelivel valaki a helyszínen járt, de más nem: a tettséget ez magában nem bizonyíthatja, hiszen lehet, hogy a helyszínen más hordta e lábbelit, mint akin a nyomozás során megtaláltuk.)

Bizonyítékká válik egy adat, ha azzal összefüggő több adattal együtt valamely tényt kétségtelenül megállapít. Pl. azonosított lábnyom és ujjnyom birtokában megállapíthatom, hogy az egyetlen személytől származik s ha még azt is megállapítom, hogy ugyanakkor a helyszínen más nem fordulhatott meg, következésképpen az azonosított nyomok csakis a gyanúsítottól származhattak.

13.

A tettes hollétének a kipuhatolására is szükség van, mivel — bár néha e nélkül is lehet bizonyítani bűnösségét — sokszor a tettes távoftéte egyenesen kizárja a bizonyítást: nyomok azonosítása, felismerés végetti szembesítés, bűnjelek előkerítése, sértett kártalanítása szempontjából

feltétlenül szükség van a tettes kézrekerítésére. De megköveteli ezt a nyomozás végcélja is: a bűnösnek az igazságszolgáltatás kezére való juttatása és bűnhődése.

14.

A tettes kézrekerítésének eszközei:

a) Nyomonüldözés. (Járőr a nyomában van.)

b) Távirattal, távbeszélőn történő üldözés a tekintetbe jövő közbiztonsági szervek és hatóságok útján. (Csendőrség, rendőrség, határőrség, határkirendeltség, születési helyén s előbbi tartózkodási helyén, menekülése irányában.)

c) Szélesebbkörű nyomozás és körözés. (Nyomozati bejelentés, körözés iránti jelentés.)

d) Adatgyűjtés és megfigyelés. Tettes személyi viszonyait gondos nyomozással meg kell állapítani, mert így helyes feltevésekkel sikerülni fog tartózkodási helyét megtalálni.

(Pl. keressük a hivatásának, foglalkozásának, mesteriségének, kenyérkereseti lehetőségeinek a helyén. Gyári munkást a megfelelő gyárban, kézművest a megfelelő szakmúhelyekben, gazdasági cselédet gazdaságban, bányászt a bányánál lesz célszerű keresni. Ha a gyanúsítottnak sikerül munkát vállalnia, természetes, hogy leginkább az eddig üzőtt mesterségénél fog maradni.) Nőismerős (szerető) felkutatása gyakran fog eredményre vezetni. Családi és baráti kapcsolatokat hasonlóan derítsünk fel, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy büntetettek haza szoktak térni, vagy felkeresik rokonaikat és barátait.

A póruljárt macska menekülni akarván, nagyokat rántott a bődönön, az persze zörögve gurult utána, ettől a macska megijedve, még nagyobbakat rántott rajta, mire a bődön még nagyobb dörömböléssel követte.

— Váj gye minye, si gye minye! (Jaj nekem) — mondta a bámészkodó vasányok. A háta mindnek libabőrös lett és sűrűn tetették magukra a keresztet. — Ilyen rettenetes jökedve még sohase volt!

A két csendőr bement a lakásba s a konyhaajtót bezárták maguk után. A padlásfeljáró a konyhából volt. Kiss csendőr, a volt „papnövendék” felment a padlásra, s az ördög pár pillanat alatt rongyba esavarva már a malaclopó zsebében prűszkölt. Azután helyére tette a zsirosbödönt és a drótot, mialatt Balogh csendőr a lépcsőn állva, világított neki.

A kicsapott papnövendékről ekkorára már mindenki tudott a faluban, kivéve őt magát. Balogh csendőrnek csak annyit kellett mondani a pópának, hogy: Sikerült! A házba beköltözhetnek! Azután lassú tempóban megindultak a falu vége felé. Míg ki nem értek, egymásra nézni nem mertek, mert mindegyik majd felrobbant a nevetéstől.

Mikor Nyikuc Vaszilika, meg a dászkal nagy nehezen rászánták magukat, s bementek a házba és a dűbörgés csakugyan nem hallatszott, Vaszilika kezdte magát kényelmetlenül érezni. Most már szentül hitte, hogy a csendőr egyetért az ördöggel és ebből magára nézve semmi jót nem remélt.

Mikor a csendőrök a falu végén kivevethették magukat, tanakodtak, hogy most már mi történjék az ördöggel, mert abban egyetértettek, hogy vissza semmi szín alatt sem mehet. Végre eszükbe jutott, hogy Haskó bácsi, az erdőőr, a napokban panaszkodott, hogy a drága macska-

zacskóját valamelyik vasány ellopta. Bár azóta minden ügyességét latbaveti, mégsem tud egy szép dohányzacskónak való macskát elcsípni. Már a magáéról is lehűzta volna a bőrt, de az asszony nem engedi. Így most már majdnem betege ennek a zacskótalan állapotnak. (Az Ávasban a macskazacskó, ha szépen el van készítve és elég sallang van rajta, viselőjének tekintélyét rendkívül emeli.) Haskó bácsi tehát az „ördögöt” kéz alá vette, bőrét a legfőbb gondossággal húzta le róla s egy hétig tartó, különböző fantasztikus eljárások után olyan zacskót remekelt ki belőle, hogy a sok cifra sallang beborította a fél lábászárát; ahányszor ránézett, annyiszor érezte magát boldognak.

A két csendőr az „ördögöt” így lerádván a nyakáról, a kertek a'att visszaosont a faluba, a Nyikuc Vaszilika h z hoz, egy kis lesállást tartani. Vaszilika még nem feledt le. Háza tenyérnyi ablakából halványan pislogott ki az olajméc fénye. Balogh csendőr lábbujjhegyen az ablak alá ment és látta, hogy Vaszilika Istenhez szállott. Az a tény, hogy az ördögöt nem a pópa üzte el, hanem a csendőrök fülelték le, félelemmel töltötte el. Az olyan embernek, aki lopásból él, nem telik öröme abban, ha olyan csendőröket lát maga körül, akik az ördöggel is el tudnak bálni. Mert hogy elbántak, arra tanu Pípanuc Juon, aki figyelte a csendőröket, mikor elmentek s látta, hogy a malaclopó alatt mozog valami: mi lehetett volna az, ha nem a lefűlelt ördög. Így hát igaz, amit a papból lett csendőről beszélnek. —

— Hej! ha nekünk ilyen papot adna az Isten! — sóhajtott egyet Juon. De mert nem adott, jónak látta egy kis imádsággal könnyíteni magán. Kivette hát a vakablakból a rézfeszületet, amit a szatmári papok nyaralójából lopott, e'helyezte az asztalon, letérdelt eléje s így kért oltalmat az ördög és a papból lett csendőrök ellen.

Október 1-én 20.000 frontharcos gyülekezett egybe Budapesten. Az ünnepélyes találkozón résztvettek a német és olasz frontharcosok küldöttségei, valamint a világháborúban résztvevő orosz menekültek is. — *Vitéz jákfai Gömbös Gyula* miniszterelnök érkezése az ünnepélyre.

A gépjárművek ellenőrzéséről.

Írta: KRISTON GYÖRGY őrnagy.

A 127.000/1932. B. M. számú belügyminiszteri rendelet (1933. évi 1. sz. Cs. K.) a közúti forgalomban résztvevő összes gépjárművek megvizsgálása és újbóli nyilvántartásba vétele iránt intézkedik. Ezen megvizsgáláshoz a gépjárművel együtt az illetékes rendőrkapitányságnál be kell mutatni a gépjármű forgalmi engedélyét, igazolólapját és igazolni kell az előírt díjak és adó megfizetését. Ez alkalmával az illető rendőrkapitányság a megvizsgált gépjárművet új rendszámmal és igazolólappal látja el, a régieket pedig bevonja. A gépjárművekről ezzel új nyilvántartás készül.

A 159.300/1933. sz. belügyminiszteri rendelet (1933. évi 13. sz. Cs. K.) megköveteli, hogy ezen újbóli megvizsgálás és nyilvántartásba vétel szeptember 30-ig megtörténjen. A 162.469/1933. számú belügyminiszteri rendelet azonban megengedte, hogy a gépjárművek még október 8-ig bezárólag a régi rendszám táblákkal is résztvehetnek a közúti forgalomban. Október 9-étől tehát csak azok a gépjárművek közlekedhetnek közúti forgalomban, amelyek ezen a megvizsgáláson és újbóli nyilvántartásba vételen átesetek.

A csendőrségnek ezzel a kérdéssel foglalkoznia kell, mert a közlekedés rendje a közbiztonságnak igen jelentékeny tényezője, tehát az erre vonatkozó rendelkezések betartását ellenőriznie kell, az ellenőrzés pedig most idő- és alkalomszerű. E közleményemmel az érdeklődést szándékozom eziránt felkelteni és a köteles ellenőrzést némileg megkönnyíteni.

A legfontosabb, hogy október 9-étől kezdve minden

közúti forgalomban résztvevő gépjárműnek el kell látva lennie az újonnan rendszeresített, három számjegyet és két betűt feltüntető rendszám táblával. A régi, egybetűs, ötszámjegyes rendszám táblák tovább nem használhatók. Bizonyára azért rendelték ezt így el, mert jobb. A rendszám táblákon feltüntetett betűk értelme az alábbiakból megismerhető.

Az új rendszám táblán lévő első betű az illető gépjárműkerület székhelyét, a második betű pedig a gépjármű minőségét jelzi. A gépjárműkerületek székhelyei a következők: Budapest, Budapesti kerület, Debrecen, Eger, Győr, Gyula, Jászberény, Kaposvár, Kecskemét, Miskolc, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Pécs, Sopron, Szeged, Székesfehérvár, Szolnok, Szombathely.

A második betű az egyféle minőségű gépjárműveknél minden körzetben általában ugyanaz, csak azért van ebben néhol eltérés, hogy a második betű lehetőleg ne legyen ugyanaz, mint az első.

Az állami gépjárművek rendszám tábláján mindenütt csak egy betű van, de minden körzetben más-más egy betű. Ezeknél tehát a gépjárműkerület székhelyét jelző első betű hiányzik.

Ezek szerint az új betűjelzések a következők: Budapest székesfővárosban: BA BB BC BD BE BF = személykocsi; BG BH BK BM = teherkocsi; BN = különleges kocsi; BP BR BS BT BU BV BZ = motorkerékpár. Ezek magántulajdonban lévő gépjárművek. Ugyanabban a kerületben a közhasználatú gépjárművek (bérkocsi, autóbusz és fuvarozó teherkocsi) jelzése BI BO BW BL BX BJ BY. Itt az összes állami gépjárművek betűjelzése = F.

A budapesti kerületben: A magántulajdonban lévő

személykocsi = CA CB CD; teherkocsi = CE CF; különleges kocsi = CG; motorkerékpár = CH CK CM CN; közhasználatú gépkocsi = CR CS CT CU CZ; állami gépjármű = G.

A debreceni kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = DA; teherkocsi = DB; különleges kocsi = DC; motorkerékpár = DE DF; közhasználatú gépkocsi = DK DM DN DR DS; állami gépjármű = H.

Az egri kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = HA; teherkocsi = HB; különleges kocsi = HC; motorkerékpár = HD HE; közhasználatú gépkocsi = HL HN HS HT HV; állami gépjármű = J.

A győri kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = RA; teherkocsi = RB; különleges kocsi = RC; motorkerékpár = RD RE; közhasználatú gépkocsi = RG RH RI RL RM; állami gépjármű = K.

A gyulai kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = GA; teherkocsi = GB; különleges kocsi = GC; motorkerékpár = GD GE; közhasználatú gépkocsi = GH GI GL GK GM; állami gépjármű = L.

A jászberényi kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = JA; teherkocsi = JB; különleges kocsi = JC; motorkerékpár = JD JE; közhasználatú gépkocsi = JK JM JN JR JS; állami gépjármű = M.

A kaposvári kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = KA; teherkocsi = KB; különleges kocsi = KC; motorkerékpár = KD KE; közhasználatú gépkocsi = KL KN KO KP KR; állami gépjármű = N.

A kecskeméti kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = TA; teherkocsi = TB; különleges kocsi = TC; motorkerékpár = TD TE; közhasználatú gépkocsi = TH TL TM TN TO; állami gépjármű = O.

A miskolci kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = MA; teherkocsi = MB; különleges kocsi = MC; motorkerékpár = MD ME; közhasználatú gépkocsi = MI ML MO MR MS; állami gépjármű = R.

A nagykanizsai kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = ZA; teherkocsi = ZB; különleges kocsi = ZC; motorkerékpár = ZD ZE; közhasználatú gépkocsi = ZK ZM ZO ZS ZU; állami gépjármű = S.

A nyiregházai kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = UA; teherkocsi = UB; különleges kocsi = UC; motorkerékpár = UD UE; közhasználatú gépkocsi = UG UH UM UR UT; állami gépjármű = T.

A pécsi kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = PA; teherkocsi = PB; különleges kocsi = PC; motorkerékpár = PD PE; közhasználatú gépkocsi = PH PI PK PS PT; állami gépjármű = U.

A soproni kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = NA; teherkocsi = NB; különleges kocsi = NC; motorkerékpár = ND NE; közhasználatú gépkocsi = NH NI NK NL NO; állami gépjármű = V.

A szegedi kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = SA; teherkocsi = SB; különleges kocsi = SC; motorkerékpár = SD SE; közhasználatú gépkocsi = SG SH SI SK SM; állami gépjármű = W.

A székesfehérvári kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = EA; teherkocsi = EB; különleges kocsi = EC; motorkerékpár = ED EF; közhasználatú gépkocsi = EH EK EM ER ES; állami gépjármű = X.

A szolnoki kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = LA; teherkocsi = LB; különleges kocsi = LC; motorkerékpár = LD LE; közhasználatú gépkocsi = LK LM LO LP LR; állami gépjármű = Z.

A szombathelyi kerületben: Magántulajdonban levő személykocsi = OA; teherkocsi = OB; különleges kocsi

= OC; motorkerékpár = OD OE; közhasználatú gépkocsi = OH OK OM OP OS; állami gépjármű = Y.

A motorkerékpároknál mindenik kerületben a kerület jelzése mellett kétféle betű fordul elő; az első az oldal-kocsis, a második az oldalkocsi nélküli motorkerékpárt jelzi.

Ezek szerint pl. Somogy vármegyében az összes magán- és közhasználatú gépjárművek új rendszámtábláján az első betű K, mert egész Somogy vármegye a kaposvári gépjárműkerületbe tartozik. A Somogy vármegyében lévő összes állami gépjárműveknél az egy betűből álló betűjelzés N.

Az idegen államok jelzőbetűi: Amerika = US; Anglia = GB; Ausztria = A; Belgium = B; Bulgária = BG; Csehszlovákia = CS; Dánia = DK; Esztország = EW; Finnország = SF; Franciaország = F; Görögország = GR; Hollandia = NL; Írország = SE; Lengyelország = PL; Lettország = LR; Lichtenstein = FL; Litvánia = LT; Luxemburg = L; Monakó = MC; Németország = D; Norvégia = N; Olaszország = I; Portugália = P; Románia = R; Spanyolország = E; Svájc = CH; Svédország = S; Szerb-Horvát-Szlavon királyság = SHS; Szovjet-Oroszország = SU; Törökország = TR.

Felemlíték néhány gyakori és kirívó kihágást, amelyek most ezen újbóli átvizsgálás és nyilvántartásba vétel során tűntek fel. Előfordult, hogy egy gépkocsin elől más rendszám volt, mint hátul, vagy az alvázban; pedig mindenütt csak ugyanaz lehet. Egyesek a rendszámtáblát a betűk, vagy a számok közt átszőgezték, ami megnehezíti a gyors elolvasást. Ha egy 0-t középen átszőgeznek, könnyen 8-asnak olvasható. A rendszámtáblának tisztának és jól olvashatónak kell lennie. Volt, aki maga készített gépjárművére rendszámtáblát, vagy „Próbakocsi” felírást. Egy autobotulajdonosnak három autobusza, de csak egy rendszámtáblája volt és a rendszámtáblát mindig arra a kocsijára illesztette, amelyik éppen használatban volt. Minden egyes gépjárműnek külön-külön rendszámot kell viselnie, még pedig azt, amelyiket az alvázba beleütnek.

Sokat könnyít az ellenőrzésen az adóbélyeg, amely feltűnő helyre, lehetőleg a szélvédő-üvege van felragasztva akként, hogy ezt nem lehet egyik járműről a másikra illeszteni. Ennél meg kell nézni, hogy mely időről szól. Az adóbélyegen ez szembeötlően fel van tüntetve a következőképpen: Az „1933” jelzésű az egész 1933. évre, a „33. okt.—dec.” jelzésű az 1933. év utolsó negyedére érvényes közúti adóbélyeg. Az egy-egy hónapra érvényes adóbélyeg jelzése ilyen: „1933. okt.”, „1933. nov.”, „1933. dec.” Amely gépjárművön az ellenőrzés idejére érvényes adóbélyeg van, az a jármű rendszerint minden követelménynek megfelelt, annál már inkább csak a vezetői igazolvány és a vezetőre vonatkozó szabályok betartását kell ellenőrizni. Gyakran olyan egyének is vezetnek gépjárművet, akiknek nincs érvényes vezetői igazolványa.

Az érintett rendeletekbe ütköző kihágások elkövetőit a főszozabíróhoz, illetve rendőrségi területen a rendőrkapitánysághoz kell jelenteni.

Egy-egy örskörletben alig egy néhány gépjármű van, tehát október hónapban a rendes portyázások alkalmával mindenik örs könnyen meggyőződhetik arról, hogy a körletében lakó gépjárműtulajdonosok valóban eleget tettek-e a gépjárművek megvizsgálására és nyilvántartására vonatkozó rendelkezéseknek. Természetes, hogy ezen rendelkezéseknek elsősorban a gépjármű- (motorkerékpár-) tulajdonos csendőröknek kell példás pontossággal eleget tenniük, hogy nyugodt lelkiismerettel ellenőrizhessenek másokat

Szabó Dezső őrmester és Kiss Gábor próbacsendőr, akik szolgálatteljesítés közben a Dunába fulladtak.

Emlékezés csendőrkoromra.

Írta: TISZA MIKSA ny. rendőrfőtanácsos.

A nyolcvanas évek elején, amikor a tiszaeztlári eset az egész országot izgalomban tartotta, a II. számú szegedi csendőrkerület területének kivételével Magyarországon még a vármegyei pandúrintézmény őrködött a személy- és vagyonbiztonság fölött. Az országos izgalmat az a körülmény okozta, hogy 1822-ben vádat emeltek a tiszaeztlári zsidók ellen, hogy Scharf Ignác nevű metsző a nála szolgálatban állott Solymosi Esztert vallási célból meggyilkolta. Érdekes a dologban az, hogy a metsző 15—16 éves fia, Scharf Mór jelentkezett tanuként s azt vallotta, hogy a zsinagóga ajtajának kulcslyukán át látta, amint az apja a leány nyakát a metszőkéssel elvágta, a vért egy edénybe folytatta és a hullát a Tiszába dobta. A fiú valószínűleg érthető felháborodást keltett az egész országban és zsidóellenes zavargásokat vont maga után. A zsidóellenes magyar nóták napról-napra szaporodtak. Ez a fel-tűnést keltő eset arra az időpontra esik, amikor 1882-ben a m. kir. csendőrség szervezés alatt állott, illetve a II. számú szegedi csendőrkerület már működött, de a többi: a III., a IV., az V. és a VI. csendőrkerület működését csak 1883 január 1-én kezdte meg. Az I. számú csendőrkerület az erdélyi csendőrparancsnokságból lett, mely a Bach-korszak idejéből és abból a 16 cs. kir. csendőrezredből származott, melyeket az osztrákok az 1848/49-iki szabadságharcunk után állítottak fel a Magyar-osztrák monarchia területén. Magyarországon hat csendőrezred vigyázott 1867-ig a magyarokra.

A katonailag szervezett csendőrség I. Napoleon francia császár genialitásának terméke. Ma már a m. kir. csendőrség a legjobb közbiztonsági intézmény a kontinensen. A külföld ismerte el annak.

A tiszaeztlári szenzációs bűnügyben a pandúrok ve-

zették a nyomozást, mindazonáltal a szervezés alatt álló csendőrség is bekapcsolódott a bűnügybe, mert a pandúrok nem bírták a felháborodott népet megfékezni. A kakastollas csendőrség megjelenése imponált mindenkinek. A nyomozást nagysokára befejezték, a bíróság a vádat alaptalannak találta. Scharf Móricot Amerikába vitték, ahonnan néhány évvel ezelőtt mint öreg ember jött vissza Magyarországra.

A kitűnően működő csendőrintézmény tekintélye évről-évre erősödött az ország határain kívül is. Csak természetes, hogy a jóérzésű fiatalság az új, biztos egzisztenciát nyújtó m. kir. csendőrség felé tájékozódott.

1886-ban, 22 éves koromban én is beléptem a m. kir. csendőrség kötelékébe. Abban az időben hat csendőrkerület működött Magyarországon területén és pedig: Kolozsvárott, Szegeden, Budapesten, Kassán, Pozsonyban és Székesfehérvárott. Minden csendőrkerületnek 4—5 szárnya, minden szárnynak 2—2 szakasza, minden szakasznak átlagosan 17 őrse volt és minden őr létszáma 5—6 főből állott. A szakaszok székhelyein 7 fő volt az őr létszáma.

Említett időben a legénységi állományban három rendfokozat volt rendszeresítve: csendőr, őrvezető és őrmester. A csendőrkerületi parancsnokság székhelyén, a segédtiszt irodában egy törzsőrmester végezte az irodai csendőket. Egy csendőrőrmester tekintély volt abban az időben. Feljegyzéseim szerint 1886. év végén a magyarországi m. kir. csendőrség tiszti és legénységi állománya a következő volt:

1. 1 tábornok (murai s köröstarcsai Török Ferenc. Ő volt az első csendőrtábornok Magyarországon);
2. 3 ezredes;
3. 3 alezredes;
4. 25 százados;

Szeptember 20-án indult meg az új hévízi csendőrotthon építkezése.

5. 37 főhadnagy;
6. 37 hadnagy;
7. 3 számvivő százados;
8. 2 „ főhadnagy;
9. 1 „ hadnagy;
10. 151 őrmester;
11. 873 őrsvezető;
12. 4316 csendőr. Érdekes, hogy az egyes szárnyaknál az őri esterek létszáma azonos volt a tisztek létszámával, pl. a temesvári szárny állománya 3 tiszttel, 3 őrmester stb. A nagyváradi szárny állománya 4 tiszttel, 4 őrmester stb. volt. Tudnék számos hasonló esetet felsorolni, azonban fölöslegesnek tartom, mert a fenti adatokból is megtudjuk, hogy említett időben ritka volt az őrmesteri rendfokozat.

Ez volt a képe ennek a derék magyar intézménynek, amikor 1886-ban szerény tagja lettem, de hogyan? Az akkori rendelkezés szerint az őrsparancsnok kötelességéhez a „csendőrrjelentkezők gyűjtése” is tartozott. Ha sok jelentkezőt gyűjtött, nyilvános megdicséretben részesült s így minden őrsparancsnok igyekezett minél több csendőrrjelöltet kimutatni. Én is úgy lettem csendőr, hogy Dávid Mihály nevű poprádi őrsparancsnok rábeszélésére beléptem az új, hírneves intézmény kötelékébe. Ecselente ez intézmény előnyeit, de nem hallgatta el, hogy a csendőrségnél nagy a fejelem, hangsúlyozta azonban, hogy aki jóra való, tisztességes ember, nincs mitől tartania. Ez az őszinte beazéd érzékelhető hatást gyakorolt reám és mint-hogy a csendőri szolgálat iránt rokonszenvet és egy kis rátermettséget éreztem magamban, kijelentettem, hogy belépek a csendőrség kötelékébe. Másnap próbáltást velt tőlem Dávid őrsparancsnok és amikor elolvasta, így szólt hozzám: „Rövid időn belül őrsvezető, őrsparancsnok leszel!” Én az őrsparancsnok szavait nem vehettem komolyan. Tíz-négy nap múlva Kassára hívtak orvosi vizs-

gára s minthogy a katonarvos csendőrségi szolgálatra alkalmasnak talált, Ungvárra, a 2. szárnyhoz nyertem beosztást. Menetlevelet adtak, mellyel Ungvárra utaztam.

Abban az időben az volt a szabály, hogy a próbacsendőrt a szabályszerű jelentkezés után az úgynevezett átvonuló szobában nyert elhelyezést. Ott már két „felszerelt” próbacsendőrt találtam. Másnap én is „felszereltem”; voltunk tehát hárman; egy 34 éves, szép bajuszú, jó svádájú, aki úgy beszélt, mint egy könnyen forgó nyelvű ügyvéd s azért bizonyos tisztelettel voltam iránta, a másik próbacsendőrt 27 éves földműves és e sorok írója. Az akkori szabályok értelmében Kassán állandó tanfolyam állott fenn a próbacsendőrok kiképzésére. Ungvárra történt bevonulásomat követő harmadik napon három hónapi elméleti kiképzés céljából Kassára útbaindítottak mindhármankat. A szép bajuszú Demeter Antal volt a szállítmányvezető, illetve a parancsnok. A háromhavi kiképzés után vizsgát tettünk, de akkor már én, a legfiatalabb, a 22 éves próbacsendőrt lettem a „szállítmányvezető”, mert itt már nem a szép bajusz, hanem a vizsga eredménye döntött. Késsé resteltem is a dolgot, hogy én legyek a 34 éves embernek a parancsnoka, azonban katonadologról lévén szó, át kellett vennem a parancsnokságot, mindazonáltal tapintatos voltam, volt parancsnokommal szemben.

A szárnyparancsnokaéhoz bevonulva, engem a nagykaposi őrsre osztottak be szolgálattételre. A nagykaposi őrsön Zsarkov István címzetes őrmester volt az őrsparancsnok. Négyen voltunk neki alárendelve: egy 15 év óta szolgáló Kerekes Mózsa, egy 7 éves Szabó, egy 4 éves Groch Rezső nevű csendőr és én. Emlektett őrsre történt beosztásom november havában történt. Két-három hétre rá, december elején egy nagyobb szabású rablás esete történt a nagykaposi őrskörletben. Az őrsparancsnok, aki híres csendőr volt, maga mellé

Az új hévízi csendőrtáborban épül a hévízszentandrásai őrs új laktanyája is.

velte a másik három csendőrt és a helyszínére sietett. En laktanyaügyeletnek maradtam az őrsön.

Másnap délelőtt megállt egy kocsis a laktanya előtt, melyről Cserniczky Ede hadnagy, szakaszparancsnokunk szállt le. Nyomban jelentkeztem nála és jelentettem a legújabb közbiztonsági zavart, amelyről még nem volt tudomás, mert szemlekörúton volt és Nagykapos volt az utolsó állomás. Kiadta nekem a parancsot, hogy rakjam ki a ruháimat, mert szemlét fog tartani az őrsön. Két napig tartott a szemle és engem alaposan megforgatott mindenből a távollevő bajtársaim helyett is. Főleg az „iskolázás” volt reám nézve fiasztó. És amikor a szemlét befejezte, így szólt hozzám: „Út az altiszti tanfolyam hallgatására alkalmasnak találtam, a legközelebb tartandó tanfolyamra be lesz vezényelve.” Nagyon néztem, mint-hogy még csak 22 éves és 4 hónapos próbacsendőr voltam. Meghagyta nekem a szakaszparancsnok, hogy a szemleleletet azonnal másoljam le és terjesszem elő szolgálati úton a szárnyparancsnokságnak, amit legott teljesítettem is.

Másnap bevonult az őrsparancsnok a három emberével a rablóüldözésről. Jelentést tettem mindenről, ami távolléte alatt az őrsön történt. Nyomban a szemlejegyzőkönyvet vette elő és fennhangon olvasta, amit bajtársaim nagy figyelemmel hallgattak és amikor ahhoz a kitételhez érkezett, hogy be vagyok rendezve Kassára az altiszti tanfolyam hallgatására, félbeszakította az olvasást s valami megjegyzést akart tenni, de megdöngölte a dolgot és tovább olvasott. A legénységi szobában aztán megindult a méltatlankodás az „öregek” részéről: „No, a próbacsendőrből őrsparancsnok leszel!” A másik meg így nyugtatta meg magát: „Addig még sok víz fog a Dunán lefolyni, amíg őrsparancsnok leszel.” Hagytam őket beszélni és készülttem a tanfolyamra.

Tíz hónapos csendőr voltam, amikor az őrsparancsnokképző tanfolyamra, Kassára bevonultam. Abban az idő-

ben minden kerület székhelyén tartottak hathónapos őrsparancsnokképző tanfolyamokat. A kassai tanfolyam parancsnoka Bányay Albert hadnagy volt, aki kemény csendőr hírében állott. Amikor láttam, hogy túlnyomóan idősebbek, 30 éven jóval felüliek vesznek engem körül, úgy éreztem, hogy baj lesz kiskorúságom miatt, ami be is következett. Ugyanis a tanfolyam parancsnoka kivonultatott teljesen felszerelve a tágas laktanyaudvarra és alaposan megszemlélte bennünket. Kétsorban voltunk felállítva. Bányay hadnagy minden ember előtt megállva, kérdezte a nacionálét, Valló István őrmester, segédoktató meg jegyezte az adatokat. Négy évi szolgálatot keveselt. Amikor előttem állt, megkérdezte: „Mióta szolgál?” Felelet: „Alázatosan jelentem, tíz hónap óta!” Erre a segédoktatóhoz fordulva, kiadta neki a parancsot: „Rendelje holnap reggel kihallgatásra, vissza fogom küldeni az őrsre, szolgálati időt gyűjteni.” En már az őrsön láttam magamat és nem is érdekelt a további szemle.

Szemle után Bányay hadnagy kemény hangon kérdezte: „Kinek van szép kézírása?” Miután senki sem jelentkezett, odakiáltottam: „Nekem!” Erre meghagyta nekem, hogy írjam le minden egyes altiszti iskolásnak a nevét, rendfokozatát és az őrsét egy nyolcadínyi papírszeletre, aztán a többihez fordulva, megparancsolta, hogy nyomban ragasszák a bőröndjükre egyforma magasságban. Az egész egy órai munkát igényelt és a tanosztályparancsnok személyesen győződött meg arról, hogy a bőröndök úgy állnak a nagy kamarában, szép egyenes sorban s a nevek szép gömbölyű nagybetűkkel vannak megírva. Szemle után visszavonta az őrsre való bevonultatásomat.

A magyar kivánságok jórésze teljesen méltányos alapon nyugszik és tanulhatatlan, hogy a békesszerződésnek igazságtalanságokat tartalmaznak.

VOLONTÉ.

A tanulás serényen folyt, amiről Hilibi Haller Béla őrnagy, csendőrkerületi parancsnokhelyettes több ízben meggyőződött a tanteremben. A tanfolyam második hónapjában történt, hogy a szigorú, komoly segédoktató, Valló István őrmester kihallgatásra rendelt. Ott megtudtam, hogy azzal vagyok vádolva, hogy K. D. nevű tanfolyamhallgató bajlúrsam írásbeli kidolgozásait lemásoltam, mivel a két füzet írásbeli dolgozatai szóról-szóra vágnak, tehát csakis én, a legfiatalabb csendőr lehetek a plagizáló, vagyis ollózó. Tagadtam a terhemre rótt cselekmény elkövetését, mire K. D.-t is mellém állították kihallgatásra. Előadta, hogy ő a bűnös, ő másolta le a füzetemből az írásbeli feladványokat. Ugyanis K. D., aki egyébként idősebb volt, mint én, gazdasági akadémiait végzett csendőr volt, ami ebben az időben nem tűnt fel, mert akadt közöttünk jogász és bölcsész is, s én jóbaráti viszonyban voltam vele; kérésére megengedtem neki írásbeli dolgozataim lemásolását. A lelkiismeretes segédoktatók az írásbeli feladványok megállapította a buncszágot.

Már készültünk a vizsgára, amikor 1887 őszén parancsot kaptam a tanostálya-parancsnokság, mely szerint a tanfolyam, a Somogy, Veszprém és Zala vármegyék területén elrendelt rablőldözők miatt, bizonytalan időre felüszkesztetik, az altiszti iskolákat azonnal Zalaegerszegré utba indították. Három-négy hónapot töltöttünk rablőldözőszen az említett vármegyékben. A rablőldözőszenről bevonulva, ismét hozzáfogtunk a tanuláshoz s néhány hét múlva megtartottuk a vizsgát. És itt ismét sor szerű szerepem volt. A vizsga előtti héten ügyelete voltam. Azt a parancsot kaptam a segédoktatótól, miszerint a jegyzékben megnevezett csendőröket rendeljem holnap reggel kihallgatásra, hogy kérjék az őrsre való visszahelyezésüket, mert mint az őrsparancsnoki állásra alkalmatlanok, nem fognak vizsgára bocsáttatni. Megjegyzem, hogy ezen intézkedést egy próbavizsga előzte meg. Átvettem tehát a jegyzéket és nagy meglepetésemre azt láttam, hogy hat csendőrt kell kihallgatásra vezetnem, kik között egy tizenöt éves csendőr is szerepelt, ha jól emlékszem, Ary volt a neve. Érdekes és a sors játéka, hogy én vezettem az őre csendőröket kihallgatásra, akik fiatalosága és kevés szolgálati ideje miatt vissza akartak küldeni az őrsre szolgálati éveket gyűjteni.

Még nem voltam 24 éves, már őrsvezető, őrsparancsnok voltam. Vizsga után bevonultam Ungvárra, a szárnykihallgatáson közölte velem Szilágyi Bertalan százados, hogy a tiszaszalkai őrsnek leszek a parancsnoka, de holnap átvesszem a nagykaposi őrs ideiglenes vezetését, mert az őrsparancsnok négyheti gyógykezelésre fűrdőbe megy. Másnap ungvári előfogaton Nagykaposra utaztam az őrsparancsnokság átvétele végett. Ott találtam mindazokat a csendőröket, akik próbacsendőr koromban tréfát űztek abból, hogy az őrsparancsnokképző tanfolyamra fel lettem véve, mint azt fentebb már említettem. Én nem éreztem velük őrsparancsnoki hatalmanat. Szabad időmnek egy részét közöttük, a legényegyi szobában töltöttem és a volt székemre ültem le ilyenkor. Soha nem hoztam azóta gyönyörűségeket, csak elmenetelemkor érintetem jár szóval mosolyogva: „A próbacsendőr őrsvezető, őrsparancsnok lett, de egy év alatt a Dunán is sok víz folyt le.” Ők is mosolyogtak, amikor velük kezét fogva, elbúcsúztam tőlük.

A tiszaszalkai őrsparancsnokságot Bajtse nevű bajlúrsamtól átvéve, ott találtam Demeter Antal nevű csendőrt, a volt szállítványvezetőmet. Ennek is nagyon örültem. Régi bajtárs, jó ismerős, aztán iskolatárs is volt, hiszen egymás mellett űztünk a próbacsendőri tanfolya-

mon, Kassán. Már jól ismertem őt a tanfolyamról, hogy nehéz felfogású ember volt, igen nehezen tanult. A bőbeszédű, tudákos emberek nem sokat érnek. Keveset kell beszélni és sokat tenni.

Somlyói Szilágyi Bertalan százados volt a szárny- és Zolnay Béla hadnagy volt a szakaszparancsnokom. A kassai kerület parancsnoka báró du Mont de Beaufort-Várhegyi Lajos alezredes és helyettese: Hilibi Haller Béla őrnagy volt.

Várhegyi Lajos ezredes után Haller Béla őrnagy nevezetett ki a IV. számú kassai csendőrkerület élére és Panajott Sándor százados lett a helyettese. Később a magyarországi csendőrség felügyelője lett s ezidőszert mint altábornagy nyugállományban van.

A tiszaszalkai őrs, a Tisza jobbpartján, elég nehéz örskörlet volt, mert földrajzi fekvése nagyon kedvezett a gonosztevőknek, a szegénylegényeknek, akik a csendőr-intézményt a pokol fenekére kívánták. Azért kedvezett a bűnözőknek a tiszaszalkai örskörlet, mert ha a Tiszántúl, Szabolcsban raboltak, átszöktek a Tiszáninnenre, Beregre és fordítva. Két év sem kellett és megtisztítottam az örskörletet a megrögzött gonosztevőktől, anélkül, hogy száguldó járőröket igénybe vettem volna; olyan hírem lett, hogy a kőborcigányok sem mertek mutatkozni a tiszaszalkai örskörletben. Lehetnek még életben, akik mint csendőrök a kezem alatt szolgáltak s vissza fognak erre emlékezni. Roppant merész voltam és nagy fizikai erő fölött rendelkeztem, noha a testalkatom vézna volt. Nem elég, hogy valaki őrsparancsnok, hanem elengedhetetlen szükséges, hogy erélyes (nem durva) legyen és helyesen parancsolni tudjon. Azok az őrsparancsnokok, akiknek a csendőri szolgálatra rátermettségük van, kitűnő munkát végeznek a közbiztonsági szolgálat terén.

Alárendeltjeimmel szemben szigorú, de méltányos voltam, minősítésem is így szólt. Többek között megtettem pl. azt, hogy ellenőrző szolgálatból bevonulva, eligazítottam egy járőrt rendes szolgálatba s a szolgálatot leszállással kötöttem össze. A leszállás éjjeli 12—1 órára volt kitűzve. A járőr nyilván azt hitte, hogy ellet őrzés nem lesz, hiszen az őrsparancsnok csak most vonult be fásasztó szolgálatból, aztán az irodai teendőket is el kell látni, az eseményi jelentést elkészíteni, felterjeszteni. Amikor a járőr ekként tűnődött, én már úton voltam a leszállásnak kijelölt dűledező, lakatan, erdőkerülő-lak felé, melynek közelébe elhelyezkedtem. A járőr pontosan megjelent az említett helyen. Egy ideig csendesen ülve, pipára gyújtottak, azután lefeküdtek és elaludtak. Nesztelenül megközelítettem a két alvó csendőrt s elszedtem tőlük a puskát, aztán visszahúzódtam a helyemre. Nyári idő lévén, két óraker már pitymallott. A két csendőr fel-

Tudom minden nemzetnek maga dicsőségét elegendőképpen mindennap történelmekkel is bizonyítani; de azt concludálni kívánom, hogy mi magyarok ne tegyünk fundamentumot senki vitéltségében, hanem míg Isten ép kezét, lábat adott kinek-kinek, azon erőlködjük, hogy az időnek ne legyenek szükségesek principáliter, hanem accessorie, segítségképpen, mert bizonyára az mi sebünk senkinek úgy nem fáj mint miénknek, senki nem éri nyavalyánkat úgy mint mi. Tehát következik abból, hogy senki olyan serényen is nem nyúl az orvosághoz, mint miénknek kellene nyulnunk, főképpen ha az az orvoság veszedelemmel jár.

Az október 6-án Budapesten lefutott kegyeleti stafétában a csendőrség csapata 93. résztvevő egyesület közül a 12., a közrendészeti alakulatok közül pedig az első helyezést nyerte.

ébredve, kereste a fegyverét. Hagytam őket egy darabig vergődni, majd odamentem hozzájuk s megdorgáltam őket könnyelműségük miatt. Nem tettem jelentést az esetről, mert eléggé megtoroltnak láttam a mulasztást azért, hogy a fegyvert elszedtem tőlük s ők emiatt elég nagy félelmet állottak ki. Ennek és hasonló eseteknek elment a híre messzire. Ha csak a szolgálat érdeke megengedte, kiméltam az alárendeltjeimet; tanítottam őket, szorítottam őket tisztaságra és takarékosagra, szóval foglalkoztam velük a foglalkozási időn kívül is, de ha rosszakaratot, hanyagságot, iszákosság iránti hajlamot tapasztaltam, leszámoltam velük. Egy ilyen esetben le tartóztattam egy Chaimovics nevű, máramarosi zsidó csendőrt és beszállítottam a szakaszparancsnokság székhelyére, Beregszászra.

Közben a szárnyirodába rendelték be irodai teendőket ellátása céljából; de nekem nem volt kedvem a sablonos munkához, s így nagyon unatkoztam. Nekem álladónan új, eredeti munka kellett, aminőt az őrsparancsnokság nyújt, azért néhány hónap múlva kértem valamelyik őrsre való áthelyezésemet. Ez november havában történt és december elején parancsban közölték velem, hogy a sztavnai őrsnek vagyok a parancsnoka és 48 óra alatt el kell foglalnom az új állomáshelyet, aminek nagyon örültem, mert Sztavna az uezsoki szoroshoz tartozik, tehát a farkasok birodalmába kerültem s kíváncsi voltam velük megismerkedni. A farkasok valóban a magányosan álló csendőrlaktanyához közeli hegyoldalon koncertet rendeztek nekünk éjjelenként, ami nekem nagyon romantikusnak tel-

szett. Több ízben közülük akartam löni, e célból a csendőrok élén a farkasok ellen indultam, de amikor feléjük közeledtünk, eltűntek. A farkasok téli időben a szétszart falvakba is bemenészkedtek.

Január havában történt, hogy 30 fokos hidegben a farkasok egy szarvasbikát hajtottak fel s üldözték a szegény állatot, mely az erdőből a faluba menekült. Egy farkas farkas utána iramodott. A Sztavna községea keresztül folyó Ung vize tükörsímára volt fagyva, a szarvas az Ungon keresztül akart menekülni, de a síma jégen elcsúszva, mellső lábát törte; erre valamennyi farkas neki esett s marcangolni kezdték a hátsó részét. A szarvas iszonyú fájdalmában oly hatalmas bögést hallatott, hogy a rutének fegyverekkel felfegyverezve a helyszínére futottak a szarvas segítségére, de már nem segíthettek rajta és kegyelemdöféssel meattették meg rettenetes kínjaitól a elró, panaszkodó szarvast. Másnap a csendőrlaktanya közelében lakó kincstári erdősz udvarán mérték ki az ekként kimúlt szarvas húsát.

Sztavna, mint a többi verchoviniai rutén községek, igen nagy területen fekszik. Télen úgy ériketkeznek a szomszédok egymással, hogy felmászna a háztetőre s onnan kiabálják egymásnak a közönlivalót. En igen meg voltam a helyzetenmel elégedve, mert télen farkasüldözést s tavasszal a fekete rigó változatos, szép dalát hallgattam nagy élvezettel s nem cseréltem volna bárkivel e világon, ha a sors nem rendezte volna másként az életem folyását. Szabad időmet itt is tudományos könyvek olvasásával, tehát autodidakta tanulással töltöttem el. Soha

életemben nem unatkoztam, nem is ismerem az unalmat. Csodálkozom, ha valaki unalomról panaszkodik.

Gyomorbanjom, amellyel Karlsbadban is voltam, kiújt a ezért felülvizsgálatra rendelték és végkielégítéssel elbocsátották a csendőrség kötelekéljöl. Nehéz szívvel váltam meg az intézménytől, melyet azért szerettem meg, mert mély erkölcsi alapon nyugszik, mindenkinek érdeme szerint mérnek, a protekció ismeretlen fogalom, állandóan és minden rangú csendőr szemé előtt az erkölcs ápolása lebeg.

A csendőrség akkor is vasfegyelem alatt állott, de az másképp nem is lehetett, mert az országban szétszórót őrsöket csak vasfegyelemmel lehetett rendben tartani. A fegyelem egyébként a jó csendőr tulajdonsága, mely önkéntes és gyors szolgálatkészségben nyilvánul. A fegyelem a csendőrség alapköve és minden eredmény feltétele. A fegyelem fenntartása céljából a különböző rangú csendőrségi előjárók fegyelmi fenytő hatalommal vannak felruházva. Hogy az őrsökön a fegyelem meg ne lazuljon, arra az őrsparancsnok argus-szeme vigyázott.

A sok helyes intézkedés között szerencsés gondolat volt az oktatólagos parancsnok intézményének meghonosítása, amiből az őrsbeli legénység sokat tanult.

A m. kir. csendőrség nemcsak személy- és vagyónbiztonságot adott az országnak, hanem derék polgárokat is nevelt az államnak, így pl. az igazolványos csendőraltiszteteket, a nyugdíjazott és az önként kilépett csendőröket ezívesen látták a közhivatalokban és magánvállalatoknál, mert megbízhatóságuk nyilvánvaló volt. Most is úgy van.

Bandák és komitácsik.

Irtá: SUHAY IMRE altábornagy.

(Ötödik közlemény.)

Midőn a komiták meghallották, hogy nagy meglepetésükre a „svábák” Kupci-ba viaszamentek, azonnal megfordulnak, március 7-én Blace-t elfoglalták s most már büszkén híreztették, hogy megkezdtek a hódítók kiverését szerb területéről.

A katonai kormányzóság időközben nagyzolnoki Jármay Andor vezérkarhoz beosztott alezredest bízta meg a bandák elleni harcok egyzése veze ésével; úgy ő maga, mint a Nis-re irányított, de ott már nem alkalmazott menetszázadokból kombinált zászlóalj megérkezett Krusevac-ba. A zászlóalj mindenekelőtt a vasutat vette ismét őrzetbe, mert a szerbeknek sikerült március 6-án a vágányokat kb. 200 m hosszúságban primitív módon megromgálni. A helyreállítási munkálatok néhány óra alatt befejeződtek, a vasutat nyugtalanító bandákat elzavarták. Március 10-én érkeztek meg az említett 192-esek a hegyiúttaggal Krusevac-ba, a páncélvonatot pedig Stalac-ba.

Jármay alezredes erélyes kézzel látott neki a veszélyeztetett terület megtisztításának. Március 11-én két zászlóaljjal, hét portyázószázaddal, a Streifkorps Ski-osztagával, fél lovasszázaddal és két uttaggal Kupci-Zlatari-ból megindulva több oszlophoz kelet felé előnyomult bolgár területre, dacára, hogy a tőle nyugatra levő T. magyar csendőrszázados csoportja (négy portyázó század, fél hegyiúttag) a felderítés és biztosítás hiánya miatt szintén nehéz helyzetbe került. T. százados csoportja azonfelül szerencsétlenül válszította meg a viaszavonulás időpontját (a helyét is és ezáltal hátvédje — fél század —, majdnem teljesen elpusztult).

A 192-esek Jármay alezredes parancsnoksága alatt tá. oszlopra indulva s cáltudatosan előnyomulva, rövid tűzharc

után visszavették a Jankova-Klissura sziklás hegyszorosot és még aznap visszafoglalták Blace-t. A jól és határozottan vezetett, harcedzett tábori alakulatok március 15-én visszafoglalták a bolgár területen fekvő Kursumlje-t, a lázadás kulcsponctját.

A bolgár csapatokat mindig egy-két napi menettel megelőzve, hamarosan megtisztították a vidéket a nagyobb bandáktól, majd Jármay alezredes koncentrikus támadást rendelt el hajtóvadászat módjára a komitácsik rejtek-helyei ellen.

Március 18-án a csapatok elfoglalták megindulási helyzetüket és hat napon belül végigöptették a vad, járattan vidéket, a bandákat teljesen széjjelugrasztva.

Március 24-én csapataink elhagyták a bolgár területet, visszaadva azt a bolgár közigazgatásnak. A megszállt Szerbia új bolgár kormányzója, Protogeroff vezérkari ezredes — különben maga is híres bandaszervező —, megleghangú búcsúparancsban köszönte meg a cs. és kir. csapatok gyors és kiváló segítségét. (Protogeroff szervezte a macedon bandákat a szerbek ellen. 1928-ban megölték.)

A felkelés elég súlyos veszteségeket okozott. 3 tiszt, 78 halott, 48 sebesült, 54 eltűnt; az utóbbiak később részben mint megcsönkített hullák előkerültek.

Nálunk, azaz a cs. és kir. kormányzóság területén ezen időtől fova bandaharcokról már nem lehetett több szó. Annál jobban működtek bolgár területen. A nálunk visszamaradt és elbújt komiták inkább rablóbandákká alakultak át s elsősorban a saját honfitársaikat üldözték és zsarolták, közben persze itt-ott, egy-egy elővigyázatlan járőrt is megleptek, kifosztottak, de erélyes akciónk óta, tudtommal, három esettől eltekintve, ahol nő és személyi bosszú volt a gyilkosság oka, katonáink közül már senkit sem öltek meg. Kivételt képezett az 1918-i eset, mely még két halottunkba és tizenöt sebesültünkbe került, midőn Vojnovic bandájával ismét hozzánk látogatott el.

Mivel azonban bolgár területen a bandamozgalom nem űlt el, — igaz, hogy ők nem is álltak olyan erősen a sarkukra, mint mi, — s mint jeleztem, tevékenységük sokszor azt a látszatot keltette, hogy egyes bolgár pánszláv egyének, ha nem támogatták is a szerb bandákat, de szemtől hűnytak tevékenységük felett, Protogeroff ezredes felszólította a belgrádi kormányzóságot, hogy együtt veszenek véget a bolgár határmenti vidéken mindegyre fellángoló bandamozgalomnak.

1917 július 18-án, a belgrádi kormányzóság minden rendelkezésére álló katonai erejét a bolgár bandamozgalom letörésére azentelte. Időközben megszervezték a Streifregimentet (portyázóezred) haditapasztalt tisztek és igen erélyes parancsnok — Klemm ezredes — alatt, mivel a portyázó különítmények a bandák elleni harcban nem váltak be.

Július 18-án a kormányzóság összes csapatai öt csoportban, nagy félkörben Blace, Raaka, Mitrovica környékén, külön utasítás szerint összpontosítottak.

A kormányzóság részéről Klemm ezredes parancsnoksága alatt, az említett portyázó ezred (16 gyalogszázad 16 géppuskás szakaszal), a szerbiai és a boszniai tábori csendőrszázadok, a mohamedán-albán önkéntes zászlóalj, a 7. dragonyos ezred 6. százada és egy hegyi úttag vettek részt az akcióban. Bolgár területről pár század gyalogság és néhány csendőr szerepelt a közös vállalkozásban, hogy a Kosta Petsinnac és Kosta Vojnovic bandáit (a Barbatorvac, Kursumlje és Kopaonik közti vidéken kb. 800, illetve 200 főt állapítottak meg), ártalmatlanná tegyék.

Az általános előnyomulás július 19-én kezdődött meg, mely napon a csapatok csak kisebb bandákkal találkoztak.

Július 20-án a bátor Vojnovic azt a kijelentést tette emberei előtt, mint ezt egy sebesült komitácsi vallotta: „Nem fogom magamat, mint egy nyúl a körvadászaton, a svábák által kergettetni, inkább magam támadok...” Tényleg, a szélső keleti oszlopra (Antos alezredes) reávetette magát. Ott hosszabb tűzharcba bocsátkozva, két századot fejlődésre kényszerített és megállította őket, azonban két bosnyák tábori csendőrszázad által oldalba támadtatván, kiért. Másnap az ügyes bandavezér ellenállást kísérelt meg, de az Antos alezredes századai hamarosan visszadobták. Üldözés helyett az Antos különítmény tovább vonult a kitűzött cél felé és így ismét sikerült Vojnovic-nak a gyűrűből kimenekülnie. Hamarosan bolgároknak akadt, úgy hogy Pecsán példáját követve, kb. 200 főnyi bandáját felosztatta, embereit részben haza, részben pedig Ipeken át, montenegrói területre küldte.

A legutóbbi harcokban a Vojnovic bandája kényszerítve volt 10 halottat az állásaiban visszahagyni. A náluk talált írásokból sok mindent tudtunk meg. Eddig a bandák sebesülteiket mindig magukkal vitték, ép úgy halottaikat is, — vagy legalább is sebtében eltemették eldugott helyeken. Ezúttal azonban kifogytak az időből és elég súlyos veszteségeket is szenvedhettek. Vojnovic e nyári „hadjárata” óta bolgár területre tette át tevékenysége színhelyét s ott a bolgároknak elég sok borsot tört még az onra alá.

Midőn a gyűrű mindjobban szűkebbé vált, mint említettem, békeajánlatot tett a belgrádi kormányzáságnak, végre is 1917 decemberében, mint hallottuk, elesett.

1917 nyara óta a monarchia által megszállt területek bandaharcokról katonapolitikai értelemben nem lehet már beszélni. A megmaradt bandák tulajdonképpen már csak rablással foglalkoztak, ezek leküzdése tisztán csendőri feladat volt. E szegénylegényeket nemcsak féken kellett tartani a csendőraégünknek, hanem meg is kellett félemlítenie. Ehhez a jogi alapot a szerbek úgynevezett „Hajduk-törvénye” adta meg. Ezt a szerb törvényt a 80-as

években hozták a rablók megfékezésére. Határozványai a mi jogi szemszögünkben nézve bizony elég kegyetlenek voltak. A rabló, a hajduk, törvényen kívül állt. Minden vagyonát elkobozta az állam, családját, rokonságát be lehetett börtönözni s a rokonok is egész vagyonukkal szavatoltak a hajduk által elkövetett kárért. Aki menedéket adott nekik, halálbüntetéssel lakott, a házat pedig porig égették.

Ezt a hajduk-törvényt, a modern jogi elveknek megfelelően enyhítve alkalmazta a katonai kormányzás, midőn 1916 őszén, a fegyverek és lőszer tulajdonosait a rögtönítélő bíróságok elé utalta. Sőt még azt is hatálal lehetett büntetni, aki egyáltalán tudott arról, hogy másnak rejtett fegyvere, lőszere van!

Olyan házakat, melyekből katonákra vagy csendőrökre lőttek, minden további vizsgálat nélkül, porig lehetett égetni, csak egy tábla maradt vissza, melyen rendesen a következő felirat volt: „Innen rálőttek egy cs. és kir. katonára”, vagy „Itt megölték egy katonánkat”. Ha azonban a merénylők családtagjai egyébként lojálisan viselkedtek, a hajduk-törvény rendelkezéseit rajtuk nem hajtották végre.

A szigorú intézkedéseknek meg volt a hatása. 1917-ben a komitácsik 165 egyént öltek meg (ebből 64 az év első negyedére esett). A legtöbb áldozat a délkeleti kerületekben volt. A nyár folyamán csak 2—4 gyilkosság fordult elő rablás következtében, de novemberben és decemberben, midőn a szükség, szegénység nagy volt, a rablógyilkosságok száma 29-re, illetve 41-re emelkedett.

A csendőrök az 1917. év folyamán 239 rablót lőttek le, bele nem számítva az említett tavaszi bandaharcok áldozatait a nagy lázadás alkalmából. Ha tekintetbe vesszük, hogy Szerbiában, a világháború előtt, tehát a „béke” éveiben az éventi gyilkosságok száma 730 volt, — melyeknek felét sohasem derítették fel —, úgy a közbiztonsági viszonyokat 1917-ben, csendőreink munkája után egyenest rózsásaknak mondhatjuk.

1917 nyarán pl. az északi nyugodtabb és gazdagabb

Elfoglalt komitácsi-fészek.

kerületekben rablógyilkosság, vagy halálos ítélet egyáltalán nem fordult elő.

1917 októberében szerencsétlen emlékü IV. Károly királyunk a rögtönítélő bíróságok működését megszüntette s a rendes bíróságok halálos ítéleteinek aláírását is önmagának tartotta fenn. Eredmény: a rablógyilkosságok rohamos szaporodása. Így pl. a hírhedt Kruševaci kerületben egyedül novemberben 20, decemberben 30 rablógyilkosság fordult elő. A bűnös — kivéve néhány csendőrgyilkost — nem lakt halállal. Szerb lakosok gyilkosai néhány évi börtönnel menekültek. 1918 elején, az uralkodónak túl nagy jószívűségéből eredő rendeletét — alig három hónap után — vissza kellett vonnia, a rögtönítélő bíróságok intézménye ismét helyre állott. A rablógyilkosságok száma újra a minimumra zsökönt (egy-kettő hivatva).

A közbiztonsági állapotok megszilárdítása, a rablógyilkosságok majdnem teljes kiirtása, csendőrségünknek soha el nem évülő érdeme.

1918 késő nyarán, midőn a politikai viszonyok mind nyugtalanabbá válnak, majd a bolgár front összeroppanása után a bandák ismét felütik fejükét. De tevékenységük a meghódított Szerbiában aránylag csekély, sokkal erősebb Montenegróban, Macedóniában és Albániában. Pl. a hírhedt kruševaci kerületben is csak egyetlen esetben támadtak meg egy csendőrzárort a komiták 1918 nyarán, egy cséplőgépnél. Az 1917-i nagy razzia emléke még élt bennük.

Csapataink Balkánról történt visszavonulásuk alkalmából az említett vidéken sokat szenvedtek. A cs. és kir. 10. huszárezred tartalékszázada pl. a Pláv-szorosban hét nap alatt 146 lovából kb. 100-at elveszített, igaz, hogy huszár csak kettő esett áldozatul a bandák golyóinak.

Az 1917-i nagy razzia megnyugvást hozott és ennek tudható be a szerb nép aránylagos jóléte, mely uralmunk alatt tagadhatatlanul bekövetkezett. Egy szerb hírvivőnél, aki állásunkon át akart Szaloniki felé megszökni, a következő írásbeli üzenetet találták: „Jól vagyunk, a sorsunk jó! Többet keressük, mint ezelőtt, anélkül, hogy több adót kellene fizetnünk. Igazságainkat is megtaláljuk, senki sem vesz el tőlünk semmit jogtalanul. Most csak az hiányzik, hogy Ti is hazajöjjetek, hogy fiaink, testvéreink visszatérhessenek.”

A szerb lakosság elismerte bíróságaink, közigazgatásunk pártatlanságát, a csendőreink által teremtett rendet és nyugalmat, ez volt a legnagyobb propaganda számunkra.

Más volt e tekintetben a helyzet a bolgárok által megszállt területen.

Mint említettem, a bolgárok eleinte másképp fogták fel a helyzetet a meghódított Szerbiában, mint a monarchia. Mi a szerb néphez tiszteltük a jó hazafit, katonáik vitézségét s iparkodtunk a megszállás terhein a lehetőség határain belül könnyíteni. Ezzel szemben a bolgárok egyrészt gyűlölték a szerbeket az 1912—13-i háború óta, másrészt azonban miné „szláv testvérek”-et kezelték őket s ismervén szokásaikat, nyelvüket, vallásukat, azzal is szilárdították, hogy a meghódított szerb területeket legalábbis részben, majd annektárhadják a békekötés alkalmával.

Eszertint való volt a bánásmód; részben kegyetlen, zsarnoki, részben pedig sok tekintetben szabadjára engedett, már csak azért is, hogy a németeknek minél több

borsot törhessenek az orruk alá. Eleinte az egész bandamozgalmat nem is vették komolyan, később pedig drákói szigorral vérbefojtották. A szerb és bolgár nép ma is gyűlöli egymást. Az bizonyos, hogy mi jobban bántunk a szerb lakossággal, mint ők.

Jellemző az akkori viszonyokra az a parancs, melyet egy elesett komitácínál találtak. Szabad fordításban a következőképen hangzik:

„K. Pečanac vajda központi komitéja

Piper Sándor hadnagyának

(tartózkodási helye (Positíója.)

Önt ezennel megbízzuk, hogy osztagával induljon azonnal a Timok-vidékre, szervezze meg az ottani községeket. Feladatának célja a lakosságot a bolgárok erőszakoskodásaival és a kémekkel szemben megvédeni. Az elenséget kémlelje ki!

Minden fosztogató és rabló bolgárt öljetek meg, a hazánkbeli kémeket, árulókat erőlyesen figyelmeztessétek, hogy halállal lakolnak, ha hazaáruló tevékenységüket folytatják. Iparkodjatok az ellenségnek annyit ártani, amennyit csak tudtok. Gyujtsátok fel raktárait, rongáljátok el vasutait, távbeszélő- és táviróhálózatait, tegyétek tönkre a hidakat.

A Timok-vidéki lakosságnak ajánlom, hogy Piper hadnagy urat mindenben támogassa, a komitáknak pedig elrendelem, hogy parancsait mindenben teljesítsék.

A pozitíonkban, 1917 június 5-én.

M. Pavlovic
parancsnok.”

A moravai bolgár kormányzóságnak egy érdekes jelentését örzöm, 1917 július 10-éről kelezve, mely az 1917. június havi bandamozgalmakról számol be (ez időben nálunk a mozgalom, mint jeiczttem, majdnem teljesen megszűnt).

A bevezetésben a bolgár kormányzóság azt mondja, hogy június havában „aránylag nyugalom” volt Moravában. Ez persze igen relatív fogalom, mint látni fogjuk. Igaz, hogy nagyobb katonai tárgyakat a szerb komiták ebben a hónapban nem támadtak meg, hanem a nagy erőkben elbújva, inkább csak a lakosságot félemlítették meg, hogy velük tartson. Különben a bandavezérek egyes helyeken nagyobb összejöveteleket tartottak. Állítólag azt határozták el, hogy nemcsak a megszállt területen fogják a vasutakat megrongálni, hanem átteszik működésüket az Ó-bolgár területre is. Ezt a bolgár katonai kormányzóság valószínűnek tartja, de majd csak akkor, ha élelmezésük a mostani rejtkehelyeiken fogytán lesz. A legnyugtalanabb vidék a már említett Kuršumlje, Prokuplje—Lubane-i kerület volt ebben a hónapban is, míg közönséges rablóbandák inkább Požarevac, Negotin, Zaječar környékén tevékenykedtek.

A bolgárok az általuk megszállt szerb területet három körletbe osztották. Az első körletben 9 bandát állapítottak meg kb. 150—200 főnyi létszámmal, közte egyet Golubacnál, mely 6—8 lovashól állott, 50—60, Bulgárlírból megszállt szerb hadifogoly is ezidőben tűnt fel Zaječar környékén. A második körletben aránylag nagyban nyugalom volt, összesen 30—50 embert konstatáltak csak, a vezetők neveit nem ismerték, csak a török-szerb határ mentén figyelték meg egy Ruchim nevű vezér albán bandáját. A harmadik körlet (Kuršumlje, Prokuplje stb.) volt a bandamozgalom túlszékze. Itt tanúzott Kosta Pe-

A trianoni béke a tudatlanság és roszságotat műve, amelyet sürgősen rendezni kell venne.

ANDRÉ de la FAR, francia publicista.

žanac kb. 60 legfélemltetesebb montenegrói, szerbiai és albán komitájával. Ennek a vajdának volt a legnagyobb befolyása a lakosságra. Vojnović kb. 50 fővel Kuršumlje környékén bújkált egyidőben, igen ügyes vezér, de Pečanac-nak, a bolgár jelentés szerint, ellenlábasa volt.

Ezen a két legfontosabb bandán kívül még 40 más, 10—15 főből álló bandáról volt tudomásuk ebben a körletben, melyek vezetői is ismerték. Ezek közt legfontosabb volt a Pavlović (tényleges szerb őrnagy) bandája. Ő volt egyúttal az egész mozgalom vezérkari főnöke.

Június havában a bolgárok nagyszámú csapatokkal portyázásokat végeztek, némelykor csendőrségünk közreműködését is felkérték a határsávok átkutatása alkalmából. Június elején felszólították a bandákat a fegyverletételre azzal, hogy ha július 15-ig jelentkeznek, amnesztiát kapnak.

Darvingoff alezredes jelentéséhez összeállítást is csatolt, melyből kivehető volt, minő erőszakoskodásról tudtak a bolgár hatóságok a „csendes” június havában. Néhányat felsorolok:

1917 június havában előfordult rablás, gyilkosság nélkül: 49 eset, rablógyilkosság 14, a lakossággal való összetűzéseknél megölték komiták 27 lakost, bolgár katonák 13 lakost és 19 komitát, elfogtak 56 komitát, 185 komitácsi megadta magát, 150 puskát, 1750 töltényt és 5 kézigránatot koboztak el. A komitácsik három bolgár katonát megölték, egyet megsebesítettek, valamint 3 lovat is.

Mint említettem, a bolgár megszállt területen a komitácsimozgalom sohasem szűnt meg teljesen,

A megszállók rendszabályai a bandák leküzdésére.

Mint említettem, a bandamozgalmak klasszikus földje Macedonia volt. A bolgárok, kiket úgy a bandaharcban, mint annak leküzdésében mestereknek tartok, 1917 június 21-én külön utasítást adtak ki a bandák leküzdésére, melyet nekünk is megküldtek s melyet én annak idején hivatalból szintén megkaptam. Ennek fontosabb határozványait okulásul felsorolom.

A komitácsimozgalom legjobb ellenszerének minden időkbén az ú. n. „ellenbandák” bizonyultak. Ezek feladata a bandák megsemmisítése, azok sajátos harcmodorának és harceszközeinek alkalmazása által. Az ellenbandát tehát, ellentétben a csapatokkal, titkos fegyvernemként kell szerepeltetni. Előbbiek és utóbbiak közt az összeműködésnek olyannak kell lennie, mint pl. a csendőrségnél az őrsökének és a nyomozó alakulatoknak, mert amint az őrs sem képes egyedül minden bűnözőt elfogni, épp úgy nem képes a sorkatonaság sem minden bandát kiirtani.

Az ellenbandákat épp úgy kell szervezni, mint az eredeti bandákat. Erejük a vezetőik és tagjaik kiválóságában és nem a nagy létszámban rejlik.

Egy ellenbanda ne legyen gyengébb 15 főnél, de 50-nél ne legyen erősebb. Célszerű a minél könnyebb felszerelés, tehát hátbörönd nélkül, legfeljebb 100 töltény, sebkötöző-csomag, kézigránát, puska, kenyérszák és kőpeny. Sokszor célszerű még ezt a könnyű felszerelést is málhásállatokon szállítani. Adott esetekben hegyi lovakon szállított (lovasított) bandák is célszerűen alkalmazhatók.

Az ellenbandák száma a tereptől és politikai viszo-

Mitrovicai önkéntes zászlóaljbeli legénység.

nyoktól függ. Egy megszálló zászlóalj körletében legalább 1, legfeljebb 4 ellenbanda legyen. Minden ellenbandának a zászlóalj, illetve ha több van, 1—2 század körletét kell működési területül kijelölni.

Természetes, hogy ha a helyzet, vagy az adott feladat követeli, az ellenbandát más körletben is lehet átmenetileg alkalmazni. Az összeköttetés a zászlóaljparancsnokkal meg legyen, de ennek a módját teljesen a vezetőre kell bízni, nem lehet sablonos.

Ellenbandák vezéréül tisztek, altisztek, csendőrök, egykori vajdák alkalmazandók. A tagok csak önkéntesekből toborzandók. Mindenekelőtt elszánt embereknek kell lenniök, kik becsüvagyból dolgoznak és hajlamuk, kedvük van erre a különleges alkalmaztatásra. A bandavezér a zászlóalj körlet nyilvántartó tisztjével állandó összeköttetésben legyen. A nyilvántartó (hírszerző) tiszt minden beérkező hírt azonnal közöljön az ellenbanda vezérével, hogy az idejekorán léphessen akcióba, viszont a bandavezérnek is kötelessége, hogy a hírszerző tisztet minden tudomására jutott eseményről értesítse. Természetesen a bandák összeműködve maguk is felderítenek, kémlelnek, helytelen lenne, ha minden hírt a nyilvántartó hivataltól várának.

Ha komitákkal hareba keverednek s szükségesnek tartják, a legközelebbi csapattól kérjenek segítséget. Az ellenbandáknak az illető körzet számára elrendelt híradó eszközöket, jeleket (fény- és tűzjel stb.) kell használniök. A terepen, különösen éjjel, a községek megbízható lakosait használják fel, de ezekkel szemben is óvatosnak és bizalmatlanoknak kell lenniök, szándékot, tervet sohasem szabad elárulniök.

(Folytatjuk).

Csendőrhistoriák.

Az udvari kocsi.

Egyik gyalog tanalosztályban a segédoktató tiszthelyettes J. J. próbacsendőrrrel felmondatta az 1890. I. évi t. c. 107. paragrafusát, amely a közutakon a hajtást és kitérést szabályozza. Szó volt itt az udvari kocsiról is. A próbacsendőr hibátlanul végzett a paragrafus ezüvegével, aztán elhallgatott s várta a következő kérdést, vagy bizonyára még inkább a — leültetést. A tiszthelyettes azonban rátért a dolog nehezebbik oldalára — az értelmezésre — s megkérdezte a próbacsendőrt, mi is legyen hát az az udvari kocsi?

A próbacsendőr egyáltalában nem jött zavarba a néhez kérdéstől, amelyet a maga töretlen eszével pillanatszerű gondolkodás után egyszeribe meg is oldott, mondván:

— Udvari kocsi a talicska, meg a gyermekkocsi.

Természetesen lett erre a padokban nevetés. A tiszthelyettes azonban tapasztalt oktató volt s nem adta át magát a helyzet nevetési hatásának. Neki az volt a szokása, hogy a legképtelenebb válaszokat is komoly arccal fogadta, pillanatszerű rettentő ostobaságnak lükt fel, a további kérdések során kitűnt, hogy a felelőnek nem a gondolkodóképeségében, hanem inkább csak az ismeretek hiányában van a hiba. Most is így volt. A tiszthelyettes megkérdezte a próbacsendőrt, hogy miért éppen a talicskát, meg a gyermekkocsit tartja udvari kocsinak? A próbacsendőr rendíthetetlen nyugalommal és biztonságossággal felelt:

— Azért, mert ezeket inkább az udvarban használják, nem az utakon.

— Hát annak mi az oka, hogy a talicska és a gyermekkocsi előtt ki kell térni? — kérdezte a tiszthelyettes.

— Az, hogy ezeket rendszerint az udvar közepén hagyják, amikor tehát a gazda behajt az udvarra, kénytelen kitérni, különben a talicskát és a gyermekkocsit összetörné s még a lovaknak is bajuk eshetnék.

Erre aztán a tiszthelyettes megmagyarázta neki, hogy mit kell az udvari kocsi alatt érteni.

A tyúktolvaj.

Kerékpáros járőr éjjeli bevonulása alkalmával a járőrvezető meg akarván tréfálni a bajtársait, levette a karbidlámpáját s úgy égve betette a tyúkólba. Az ajtón keresztül a világosság kiszivárgott. Ekkor zajt csináltak az udvaron, hogy a bent alvók felébredjenek.

Kis idő múlva az egyik csendőr ki is ment az udvarra s mikor a kivilágított tyúkólat meglátta, beszaladt s jelentette az őrsparancsnokhelyettesnek, hogy lámpával szedik össze a tolvajok a tyúkokat. Az egész őrs felriadt, kitódultak az udvarra s nézték a világitó tyúkólat, illyeműt ugyanis még soha sem láttak.

Az őrsparancsnokhelyettes találta fel magát legelőszőr, ígyven:

Feltevés: lopják a tyúkokat.

Helyzetmegítélés: a tolvaj csak egyedül van, mert ha ketten volnának, az egyik künn vigyázna.

Elhatározás: a tolvaj lefülelendő.

Odaállott tehát az jól elé és harsány hangon bekiáltott:

— A törvény nevében jöjjön ki, különben lövök!

Mivel a tolvaj nem mozdult az ólban, odaintett egy csendőrt, hogy nyissa ki az ajtót, maga pedig kézbe vett puskával várta, hogy a tolvaj előbujjon. Várta-várta, de hiába. Végül is bekukkantott a tyúkólba s akkor rájött, hogy huncutság van a dologban. Később odabenn az is eszébe jutott, hogy töltetlen puskával akarta a tolvajt lelőni.

Jaj, de szorít...

A borossebesi nagyhegyen orrvadászokra lest tartott a járőr. Egyszerre elég távolról emberi nyöszörgésre lett figyelmes. A hangok felé igyekezve, annyit már ki tudtak venni a csendőrök a szavakból, hogy:

— Jaj, de szorít...

Aztán mind keservesebben hangzott fel ugyanez a kiáltás, a járőr tehát nekivágott az erdőnek, hogy segítsen a bajba jutott emberen.

A hegyoldal dereka táján már egészen közelről hangzott fel a kiáltás, itt alaposan körülnézgettek, míg aztán egy szikla tövében emberi alakot vettek észre. Összekeporodva ült. A járőr: azt hitte, hogy megkötözte valaki s a kötelék szorítja, ezért a járőrvezető lehajolt hozzá, hogy segítsen rajta.

— Mi szorítja magát? — kérdezte.

Erre az nagyon megijedhetett, mert nyomban eszébe jutott, hogy mi szorítja s éneklő hangon kinyögte:

— Acsi-észimánnak... a szá-szá...-ra

Nagyon berúgott az alyafi vuláhol s aztán a hegyen át kifáradva, leült a szikla tövébe és megpróbálta oldani, hogy:

— Jaj, de szorít a észimánnak a szára...

De csak addig boldogult vele, hogy — Jaj, de szorít,

Rajzpa vázatunk nyertese. Rajzolta: Vaszary József altábornagy, Lengyelőtti.

— Mi az, moré, miért szaladnak el úgy a purdéki?
— Mégijedtek a náccságos kéréleti álhádnagy úrtól. Azt hisik a bibásoli, hogy csendér!

a szöveg többi része csak ijedtében jutott az eszébe, mikor a csendőrök elébe toppantak.

Mi mindent kell tudni a csendőrnek?

A mult század végefelé, amikor az írás-olvasás mestersége némelyik csendőrnél még nehezen ment, a járőr az országúton munkátkereső, vándor cipépszegéddel találkozik. A járőrvezető átveszi a munkakönyvet, de fordítva tartja s így kérdezi a személyadatokat, hogy összehasonlítsa a munkakönyv adataival. Észreveszi ezt a cipépszegéd s megjegyzi, hogy visszafelé nem lehet olvasni.

A járőrvezető visszavágott.

— Hallgasson! A csendőrnek így is kell tudni olvasni!

A legyek.

Istenben boldogult M. alezredes úr szenvedélyesen gyűlölte a legyet. A tanyai őrsön, — ahova szemlére érkezett — őszerszámra legelt a jószág s persze milliónyi légy nyüzsgött. Az őrsön nem volt otthon egy csendőr sem, a szemlélő tehát az őrsfőzónének tartott oktatást, minő ruvasz fondorlattal kell a legyeket az ablak felé terelni, azt az ajtóval egyszerre hirtelen kinyitni s az így kelotkezett légáramlattal a szobából kiűzni. S hogy mindzeknek tanulságos nyoma maradjon az őrsön, ezt írta a szemlejegyzőkönyvbe: „Az őrsinaktanya rossz helyt fekszik, a legyele vonulási irányának közepén. A legyek kiirtását ehendeltem s a kiirtás módzatait szemléltetőleg oktatva, az őrsfőzónének bemutattam.”

Csendélet az őrfüratban.

Az őrsparancsnok és a próbacsendőr csendes tanyavilágban portyáz. Pihenőt tartanak az egyik tanyán s pihenő után, mikor a tanyától jó néhány kutyaugatásnyira járnak, az őrsparancsnok észreveszi, hogy a próbacsendőr a járőrtáskáját a tanyán felejtette. Megszólalt:

— Szerencsétlen flótás, otthagya a járőrtáskáját. Szaladjon azonnal rövid vágatában utána. Ilyen feledékeny embert se láttam még.

A próbacsendőr lolol vissza a tanyára és hozza a járőrtáskáját:

— Tiszthelyettes úr, alázatosan jelentem, elhoztam a járőrtáskámat, de a tiszthelyettes úr meg a kardját felejtette ott.

És átnyújtotta a kardot a tiszthelyettesnek, aki így próbálta kivágni magát a csávából:

— Anyi bajom van magukkal, hogy a végén majd a fejemet hagyom el valahol.

A próbacsendőr suyni mosolya azonban ottól a magyarizattól sem szűnt meg.

Kihallgatáson.

Két fiatal csendőr kihallgatásra áll a szárnyparancsnok elé. Mindkettő lovas, mindkettő a gyalogosítását kéri. Mikor az első elbadja ezt a kérelmet, a szárnyparancsnok lovaszellemtől áthatott fejmosással fogadja:

— Na hiszen, szégyelheti magát! Mindenki büszke lehet rá, hogy lovascsendőr. Hány és hány gyalogcsendőr

vállalná boldogan a lovasítását, maga pedig éppen az ellenkezőjét kéri. Tudja-e, hogy amióta lovascsapat van a világon, ilyen kérés még nem fordult elő...

A másik csendőr verejtékezve hallgatta végig az egyelőre nem neki szóló prédikációt, de mert ő is ugyanazt a kérést akarta előadni, természetesen minden kürtása meg lehetett arra, hogy ugyanabban a fejmosásban is fog részeülni. Legszívesebben kámforra vált volna, hogy észrevétel nélkül eltűnjék a kihallgatásról, a szárnyparancsnok azonban már ott is állott előtte. Tisztegeit és zavarának mindössze ennyit tudott kinyögni:

— Százados úr, alázatosan kérek öt napi szabadságot.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Nagyságos Őrnagy Úr!

A Csendőrségi Lapok 18. számában, a levélszekrényben közölt levél bizonyára egy csendőrt sem érintett kellemesen. De hát jobb az olyan barát, aki szemünkbe mondja a hibát, mint aki a hátunk mögött kelti rossz hírünket. Mégis, hogy kissé letompítsam a Karl Dieser úr állítását, jónak látom másik íretet is közölni.

Május hóban a kurdí örskörletben lévő gyulai 300 holdas erdőben egy járőrömet elienőriztem. Az erdészlak lakói felhívták figyelmemet, hogy az erdő egyik tisztásán idegenek táboroznak. Felkerestem őket s megtudtam, hogy a Balatonra igyekeznek, de eltévesztették az utat. Igazolványaik rendben voltak: német diákok voltak s Budapestről a Balatonon át Bécsbe igyekeztek. Panaszkodtak, hogy főzni szeretnének, de nem találnak vizet. Elveztettem őket egy bővíző forrás mellé, ott mindenben segítségükre voltam és további útjukra is megadtam a szükséges felvilágosításokat. Hogy nem vittek magukkal rossz emléket a magyar csendőről, annak bizonyítéka az alábbi levél, amelyet hónapok múlva kaptam:

Igen tisztelt Tiszthelyettes Úr!

Háromnegyed éve elmúlt, hogy Magyarországon jár-tunk. Nagyon szívesen gondoltunk vissza azokra a nagyvárú napokra, amelyeket az Önök asép országában, Magyarországon töltöttünk. A szíves vendégszeretetért, amelyben Magyarországon mindenütt részünk volt, ezáltal Önnek is hálás köszönetet mondunk. Magyarországi végezdünk a Balaton volt. Tihanyban, ahol még kb. 200 egyesületi bajtársal találkoztunk, József királyi herceg is fogadott minket. Három napig tartózkodtunk ott az általunk épített sátor-táborban és azután visszatértünk messzi hazánkba. Fogadja emlékeim a csatolt fényképet, amelyet akkor készítettünk, amikor Önnel találkoztunk. Nagyon örülnek, ha Önről egy lapos hírt hallanék. Legszívesebben üdvözléssel:

*Friedrich Veltner,
Dresden—A. Breitenburgerstrasse 16. III.*

A levélhez egy fénykép volt mellékelve, amit annak idején az erdőben készítettek.
Mély tisztelettel vagyok Nagyságos Őrnagy Úrnak Felsőőreg, 1933 október 10.

alázatos alattosa:

*Simon István tiszthelyettes,
szárnyparancsnok.*

CSENDŐR LEKSZIKON.

72. kérdés. Milyen szempontokat kell figyelembe venni az örsnek a vélemény megadásánál, ha a közigazgatási hatóság valakinek a fegyvertartási engedély iránti kérelmét véleményezés végett kiadja?

Válasz. Fegyvertartási engedély iránti kérelemnek véleményezésénél a következőket kell szem előtt tartani:

a) Meg van-e a kérvény kellően indokolva. Ha a kérvényező semmiféle indokot nem hoz fel, amiért az engedély megadását kéri, akkor a kérelemnek, mint nem indokoltnak az elutasítását kell javasolni;

b) ha a kérvényező kérelmét megindokolja, akkor — ha szükséges, nyomozás, puhatolás útján is, — meg kell állapítani, hogy a kérvényben felhozott indok valóban fennforog-e. Ha fennforog, azt kell megállapítás tárgyává tenni, hogy az a fegyvertartást okvetlenül szükségessé teszi-e, illetve, hogy a fegyver birtoklása alkalmas lesz-e arra, hogy a kérelmező által valószínűleg panaszolt helyzetet megszüntesse;

c) ha megállapítást nyer, hogy a kérelmezőnek valóban szüksége van fegyverre, nem fel-e meg a célnak másféle fegyver is, mint amit kérelmez (pl. puská helyett pisztoly);

d) figyelembe kell venni a kérelmező egyéniségét. Orvadásznak, verekedőknek, politikai szempontból megbízhatatlannak nem szabad fegyvertartási engedélyhez jutniok;

e) figyelemmel kell lenni végül a véleményezésnél arra is, hogy hány fegyvertartási engedély van már kiadva az örskörletben és hogy az ennek folytán tartott fegyverek számának további növelése a közbiztonság szempontjából nem agályos-e? E szempont egymagában nem indokolhatja ugyan a kedvezőtlen véleményt, de célszerű erre a jelentésben a hatóság figyelmét felhívni.

Azokat, akiknek fegyvertartási engedély iránti kérelmét a hatóság elutasította, figyelemmel kell kísérni, mert tapasztalat szerint a kérvényezők egy részének már a kérvény benyújtása alkalmával megvan a fegyvere, sokan pedig azt kérelmük elutasítása dacára is megszerzik.

73. kérdés. Mi a különbség az örszolgálat és egyéb szolgálat között?

Válasz. A csendőr állhat örszolgálatban vagy egyéb szolgálatban. Hogy mikor, illetve mely időponttól meddig teendő örszolgálat teljesítésében állónak, ezt a Szolg. Szab. 46. §. 383. pontjában és a Szut. 14. §. 67., 68. és 69. pontjaiban foglaltak szabályozzák.

Az örszolgálatban álló csendőr büntetendő cselekményeit, vagy mulasztásait a törvény — az örszolgálat fontosságára való tekintettel — lényegesen súlyosabban rendeli megtorolni, mint az egyéb szolgálatban állókat. Így a törvény örszolgálati büntettnak minősíti és 3 évig terjedhető börtönnel bünteli azt az ör- (járőr) szolgálatban álló csendőrt, aki megittasodás, eltávozás, elhagyás folytán vagy más módon a szolgálat ellátására léptelenre teszi magát, vagy a szolgálatára vonatkozó általános vagy különös utasítás mellőzésevel hátrányt okoz. Fl. járőr-szolgálat közben teljesen megittasodik, az elővigyázatosság mellőzésével lefegyverzésnek teszi ki magát stb.

Örszolgálati büntettnak minősíti és 5 évig terjedhető fegyházzal bünteti a járőrök azt a tagját, aki a szabított foglyot szabaddá teszi megengedéssel. Ha a járőr a fogoly megengedéssel gondatlanságra által teszi lehetővé, vagy ha örszolgálat közben oly cselekményt vagy mulasztást követ el, melyek a Szut.-ban foglyom kihágásként tekintett cselekmények vagy mulasztások tényállásaként találhatók, örszolgálati vétségben válik büntető és 8 naptól két évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

Egyéb szolgálatban (helszolgálat) — tehát nem örszol-

gálatban — elkövetett cselekmények és mulasztások rendszerint fegyelmi megtorlás tárgyát képezik. A szolgálati kötelesség oly megszegését, mely egyébként fegyelmi kihágás lenne, a törvény a Ktbtk. 135. §-ába ütköző, 8 naptól hat hónapig terjedő fogházzal büntetendő, vétségnek minősíti, amennyiben a tettes szolgálati kötelesség megszegése miatt, habár csak fegyelmi úton már kétszer büntetve volt és az utolsó büntetés kiállása óta két év még nem telt el. Ily *egyébként* szolgálatoknak tekinthetők pl. a laktanyaiügyeleti napos-, kiülőnc-, állóhelyzeti szolgálatok stb. (Kapuiügyeletesek és ennek analógiájára a pénztárügyeletesek a Szolg. Szab. 400. pontja szerint azonban őrszolgálatban állóknak tekintendők.)

Aki előbb jelzett szolgálatban (nem őrszolgálat közben) annyira megittasodik, hogy öntudatlan állapotba jut és ezen állapotban oly cselekményt követ el, mely büntett gyanánt volna büntetendő, a Ktbtk. 120. §-ába ütköző fegyelmen és rend elleni vétség miatt 6 hónaptól két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

74. kérdés. *Bűncselekményt követ-e el az, aki magánosoktól idegen bankjegyet vásárol? Változtat-e a dolog megítélésén, ha az illető nem a Nemzeti Bank közlétté árfolyamon, hanem olcsóbban vásárolja össze az ilyen bankjegyeket? Mi a csendőr eljárása ily cselekmény észlelésekor?*

Válasz. Az 1931:XXXII. t.-e. értelmében 1932. január 4-éig mindenki köteles volt a birtokában lévő idegen fizetőeszközöket (papirospénzt, bankjegyet, arany és ezüst értékpénzeket, váltót stb.) a Magyar Nemzeti Bank főintézeténél bejelenteni. Az így bejelentett fizetőeszközökkel a Nemzeti Bank rendelkezik. Az érdekelt fél mentesítést kérhet a bejelentett fizetőeszközre, mentesül a bejelentett érték a Nemzeti Bank igénybevétele alól akkor is, ha a Nemzeti Bank a bejelentéstől számított 15 nap alatt nem hívja fel a bejelentőt az idegen fizetőeszközök beszolgáltatására. E rendelkezések megszegői 5 évig terjedő fogházzal bünhődnek, gondatlanság esetén 1 évig terjedő fogházzal.

E rendelkezések folytán tehát jelenleg a külföldi fizetőeszközök magánforgalma tilos. Az ü. n. zügforgalomban szereplő üzerek cselekménye az 1922:XXXVII. t.-c. 1. §-ába ütköző, fizetőeszközökkel elkövetett visszaélés büntetést állapítja meg. Ha valaki tehát üzletszerűen foglalkozik külföldi fizetőeszközöknek vásárlásával, a Nemzeti Bank megkerülésével, e büntett gyanújába esik, tekintet nélkül arra, mily áron vásárolt. A forgalomban tárgyalt tevé értékek elkobzás alá esnek.

A bűnvádi eljárás a budapesti kir. büntetőtörvényszék-nél szervezett uszorabíróság kizárólagos hatáskörébe tartozik. E bíróság különleges eljárási szabályok szerint ítélkezik. Alakszerű nyomozásnak vagy vizsgálatnak helye nincs. A vizsgálóbíró jogkörét a kir. ügyészség gyakorolja.

A csendőrnek ily cselekmények észlelésekor a lényegre szorítkozva a tényállást feltüntető jelentést kell s érkeztetnie s azt az őrizetbe vett bűnjellekkel együtt a budapesti kir. ügyészséghez kell betérjeszteni.

75. kérdés. *A járőr egy gyanúsítottal, akit az ügyészségtől kikért, több napon át nyomozást folytatott. A foglyot élelmezni kellett s ezt a járőr saját költségén volt kénytelen eszközölni, mert a fogoly a fogházból egyáltalán nem kapott élelmezést. Mások is előfordul, hogy a járőr vagy a közgazdálkodás a saját költségén kénytelen élelmezni a foglyokat. Nincs-e mód arra, hogy ilyen költségeket a kincstár megtérítse.*

Válasz. Sem a járőr, sem pedig a közigazdálkodás nem köteles az őrizetben lévő foglyokat élelmezni. A fogolykiszéret alkalmával illetékes költségek az illetékeszabályzat 106. §-ában vannak szabályozva, az elszámolás módját pedig az Örgazdászatkezelési Utasítás 16. §-a írja elő.

E szabályok értelmében a fogoly átvétel alkalmával az élelmezésre nézve az átvételi fogház intézkedését kell kikérni. A fővárosi fogháznakul az a gyakorlat, hogy a kiadott fogolyrak a távollét tartamára naponta 40 dekagram utikenyérrel és száraz élelmezéssel (szalonnával, kolbissal) adnak.

Aldig nem lesz Európában nyugodt béke, amly elzárunk minden lehetőséget a barátságos úton megállapítandó revíziók alól és amly nem biztosítja az alapokmány 19-ik §-ának hatályosságát.

BLUM, a francia szocialistapárt vezetője.

Ha a fogház által természetben kiadott élelmiszerek elfogynak, a kísérő járőrnek kell a fogoly élelmezéséről gondoskodnia. Természetesen csak a legolcsóbb élelmiszereket szabad az okvetlenül szükséges mennyiségben beszerezni, úgy, hogy a fogoly egy napi élelme 70 fillérnél többre ne kerüljön. A beszerzett élelmiszerek áráról nyugtát kell beszerezni és azt a fogoly átadása után külön jelentéssel az osztályparancsnoksághoz fel kell terjeszteni. Azért kell az osztályparancsnoksághoz felterjeszteni, mert a nyomozati költséget az illetményfüzet értelmében az osztályparancsnokság hagyja jóvá. Az osztályparancsnokság a jelentést jóváhagyás után kiadja a gazdasági hivatalnak, amely az élelmezési költségek megtérítését az illetékes kir. ügyészségnél kieszközli. Ugyanezt az eljárást kell követni akkor is, ha az őrs a foglyot kísérte be. A nyugtán az élelmiszerek átvételét a fogollyal el kell ismertetni s azt ezenkívül a járőr tagjai is írják alá, az őrsparancsnok pedig láttaozza.

A saját kezdeményezésből elfogott foglyok élelmezésére is e szabályok mértékadóak. Az ilyen élelmezésből felmerült kiadások elismervényeit az utazási számadással egyidejűen, de külön jelentéssel kell felterjeszteni, szintén nem a gazdasági hivatalhoz, hanem — jóváhagyás végett — az osztályparancsnoksághoz. Az osztályparancsnokság jóváhagyása után a gazdasági hivatal az élelmezési költségeket mint „egyéb nyomozati költség”-et a „különbéle kiadások” árova-tán elszámolja és megtéríti.

Jól teszi a csendőr, ha járőrtáskájában mindig visz magával fogolyélelmezésre vonatkozó elismervény-ürlapot, így nem kell szolgálat közben az egész szöveget kézzel írnia, hanem elég, ha az ürlapot kitélti és azzal, akitől az élelmet vásárolja, valamint a fogollyal aláírattja.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy zsarolási eset nyomozása.

Írta: BODA ISTVÁN tiszthelyettes (Budapest).

Werner István* nagyszentjánosi nagybirtokos 1931 június 26-án ismeretlen egyéntől az alantírt szövegű levelet kapta:

„Nagyságos Werner István úrnak

Nagyszentjános.

Felszólítom Önt, hogy ezen levélben írt követelésemet f. hó 30-án este 11 óráig, előírádom szerint a legpontosabban teljesítse!!

Én a világ legsorsidőzöttöb embere vagyok. Magyarországon már létezni nem tudok, mert semmi tehetségem nincs. Bizom azonban abban, hogy ön fog rajtam segíteni. Elszántságom abbokra, hogy azt ember elképzelni sem tudja. Most pedig rálérek a tárgyra.

A már írt időponton belül sétáljon ön ki egyedül a nagyszentjánosi és környéki országúton addig, amly a 8-as km.-követ éri. Ezen kö előtt van a 27/11. számú villanyvezeték oszlop. Ezen oszlopnak a km.-kö felé eső oldalában, vagyis tövében 2000 P-öt nagyon ügyesen, pergamentpapírba csomagolva helyezzen el. Az összegben 100 P-ösnél nagyobb ömletű bankjegy ne legyen.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Tervem az, hogy mintán Magyarországon létezni nem tudok, ezen összeg kézhezvétele után külföldre fogok távozni.

Elhatároztam, hogy ha én ezen követelésemet nem teljesítené, mert azt nem venné komolyan, akkor önt főbe fogom lőni, ezt bátran eslelkszem, mert magammal is vésni fogok, hisz a kért összeg nélkül úgysem tudnék tovább létezni ezen az árnyékvilágban.

Megjegyzem még, hogy ha a hatóságokhoz fordul, azt ugyanis észreveszem s ez esetben nem kerül el sorsát. Nem ajánlhatok más, mint azt, hogy ezen követelésemet habozás nélkül hajtsa végre. Megnyugtató lesz önre az a tudat, hogy segített egy tönkrement emberen, ki jó érzéssel gondol önre.

Végül figyelmeztetem, hogy az oszlop tövét szépen egyengesse el, nehogy valaki ott elrejtett dolgot sejtjen.

A pénzt kézhezvétel után meg fogom köszönni önnek.
N. N."

A zsaroló levél nyugtalanította Wernert, de azért nem törődve a fenyegetéssel, feljelentést tett a győrszentiváni őrsön.

Az őrsparancsnok az eset nyomozására Göndöcs Ferenc tiszthelyettes és Pap Mihály csendőrt vezényelte ki.

A kivézényelt járőr Wernerrel érintkezésbe lépve, kikérdezte, hogy nem gyanakszik-e valakire. Werner kijelentette, hogy a zsaroló kitérőt fogalma sincs. A járőr alaposan átgondolta, miként kezdjen minden támpont nélkül a nehéznek ígérkező nyomozáshoz. Ennek eredményeként azt tervezte, hogy a zsarolót valamilyen módon újabb levél írására ösztökéli, hogy ezáltal esetleg valami támpont birtokába jusson. Ehhez szükség volt a sértett közreműködésére, ki arra készségesen vállalkozott. Felkérték a sértettet, írjon a zsarolónak levelet, melyben közli, hogy a követelést tudomásul vette, annak teljesítése elől nem is zarkózik el, azonban az akkor fennállott bankzárlat miatt így nagy összegű pénzzel nem rendelkezik, tehát vagy várjon, amíg pénzt tud szerezni, vagy pedig mérsékelje követelését és érje be kisebb összegekkel.

Ezt a levelet Werner a zsaroló levelében megjelölt helyre, gondosan a levélben leírt módon, elhelyezte. Attól kezdve, midőn ez megtörtént, az őrs két járőre felváltva állandó lesállást tartott, hogy a levélért érkező tettet elfoghassa. A tettes azonban elővigyázatós ember lehetett, mert mindaddig, míg a járőr a lesállást be nem szüntette, nem jelent meg az oszlopnál.

Az őrs az esetet bejelentette a budapesti nyomozó osztálynak, honnan engem vezényeltek ki. A helyszínre az első napi eredménytelen les után érkeztem. Első dolgom volt az ügyről és az eddigi nyomozásról a főkapitány tájékoztatást szerezni.

A levéllel a járőrnek nemcsak az volt a célja, hogy az ott esetleg megjelenő tettet elfogja. Gondolt a zsaroló ravaszágára és elővigyázatosságára is és nem is nagyon számított arra, hogy ezen az úton eredményt lehet elérni. Szándéka az volt, hogy az összeköttetést a zsarolóval a továbbiakban legalább levelezés útján fenntartsa, mert így remény volt arra, hogy a későbbi levelezés során valamilyen adat jut birtokába. Ilyen lehetett az újabb levél papírja, tintája, a postahivatal bélyegzője, elfordulhattak az újabb levél szövegében olyan részek (a zsaroló részéről elkövetett hibák), amikből a zsaroló kitérére esetleg majd következtetni lehet.

Az első levél finom, tényleg papírra volt írva, így arra is gondoltunk, hogy az újabb levél borítékjának belső oldalán, szakszerű felbontás mellett esetleg ujjnyomot is találhatunk.

A nyomozást azonban más irányban is folytattuk. Puhaltunk az egész környéken olyan ember után, aki anyagilag meg van szorulva és akiről egyéb szempontból (fogalmazás stb.) is feltehető, hogy a zsaroló levelet megírhatta. Ennek a puhatolásnak eredményeképpen figyelmünk egy közeli vasútállomás segédtisztjére irányult, ki rovanosolás alkalmával felfedezett 4—500 pengős hiány miatt fel volt függesztve az állásától. Megtudtuk, hogy az illető tisztviselő fűhöz-fához futkos pénzért, mert abban reménykedik, hogy a hiány pótlása esetén visszahelyezik állásába. Mint kétségbeesett, megszorult embert, aki már a pénztárkezelés körül is hibázott, feltételeesen meggyanúsítottuk a zsaroló levél megírásával. Gyanunkat még a következő adatok is alátámasztották:

A zsaroló levél szép kézírással volt írva s azt Győrben adták fel. A gyanúsítottól beszerzett kézírással a zsaroló levél írásával felületes összehasonlításra azonosnak látszott és megállapítottuk, hogy a Nagyszentjánoson lakó gyanúsított a levél feladásának időpontjában Győrben járt. Az írások összehasonlítását felkérésünkre egy győri törvényszéki írásszakértő teljesítette.

A járőr időközben a lest abbahagyta, mert meggyőződött arról, hogy míg a les tart, a tettes nem fog megjelenni a helyszínen. Feltevése helyes is volt, mert amikor a negyedik napon, éjfélutáni időben a lest abbahagyta, az oszlop tövébe helyezett levél másnap reggélre eltűnt.

Két nap múlva Werner postán megkapta az új levelet, melyben a zsaroló örömeinek adott kifejezést, hogy sorai megértésre találtak, de ugyanakkor közölte megváltozott tervét is, mely szerint a pénzt most már nem az oszlop tövébe, hanem levélben „Kerekes László, Budaörs, Poste-restante” címre kéri úgy feladni, hogy az legkésőbb augusztus 7-éig oda befusszon.

A második levél írásra az írásszakértő megállapítása szerint ugyanolyan volt, mint az előbbi és azt is Győrben tették postára. Tartalma annyiban tért el attól, hogy ebben már inkább kérő, mint követelő hangot használt a tettes és igényét — bár csak ideiglenesen — 300 pengőre szállította le.

Amióta Werner levele az oszlop tövéből eltűnt, a gyanuba vett segédtsízt és családja állandó megfigyelés alatt állt s így megállapítást nyert, hogy felesége a második levél feladási időpontjában Győrben járt, tehát alkalma volt a levelet feladni. A nyomozást most már kiterjesztettük a poste-restante levél címzettjeként szereplő Kerekes László névre is. Megtudtuk, hogy Wernernek még egy héttel ezelőtti volt egy Kerekes László nevű gazdasági családja. kit elbocsátott. Megállapítottuk, hogy Kerekessel a pusztáról való eltávózása előtt a gyanúsított vasúti segédtsízt több ízben beszélgetett. Ebből azt a következtetést vontuk le, hogy a gyanúsított visszaél a Kerekes László névvel, mert az valószínűtlen volt, hogy a tettes a valódi nevére kérje a poste-restante levelet.

Ezeknek az adatoknak a birtokában most már valószínűnek tartottuk a vasúti segédtsízt tettségét és így nyugodtan néztünk augusztus 7-e elébe, hisz biztosra vetettük, hogy augusztus 7-én a gyanúsított, vagy valamely megbízottja meg fog jelenni a budaörsi postahivatalban, hogy a levelet átvegye.

Itt jegyzem meg, hogy a posta az ilyen levelet igazoltatás nélkül bárkinek kiadja, aki a levél címét pontosan be tudja mondani. Egy hónapig tartják a postán mint poste-restante levelet, ha ezen idő alatt senki sem jelentkezik érte, visszaküldik a felvevő postahivatalnak. Itt egy hónapig újból megőrzik, hogy a feladó nem keressé-e mint ki nem váltott, visszaférkeztetett küldeményt. Ha nem keresik, akkor felterjesztik a tértisztiállásnak, ahol bizottsági-

lag felbontják és ha a feladót a levél tartalmából nem lehet megállapítani, a tartalom másolatbavétele után a levelet megsemmisítik.

Mint már előzőleg említettem, a Werner birtokárvalóban volt alkalmazásban egy Kerekes László nevű munkás, ki egyébként tennivaló mellett — bár nem volt szakmája — a kazánfűtést is ellátta. Mivel a második levélben az összeget Kerekes László címre kérték, megvizsgáltuk arra nézve, hogy mint tettes tekintetbe jöhet-e? A vizsgálat az ő javára dőlt el, korántsem volt annyira gyanús, mint a vasúti hivatalnok. Ugyanis a Kerekes előéletét illetőleg semmit sem tudtunk s mint gazdasági cselédről nem lehetett feltételezni, hogy ilyen szépen és ilyen jó fogalmazással tudjon írni, még kevésbé azt, hogy saját nevére kérje a kizsárolt pénzt.

Augusztus 6-án délután Wernerrel postára adattam a kért címre a poste-restante levelet. Alaposan ki volt bélévelve, hogy legalább külső látszatra örömet okozzon a tettesnek. Ugyanaznap délután magam is Budaörsre utaztam. Budaörsre megérkezve, a postamesterrel közöttem jövetelem okát és kértem, hogy mint látszólagos postahivatalnok a hivatalos helyiségben helyet foglalhassak s a zsaroló megjelenését itt várhassam meg. Szívesen eleget tett a kéréssemnek, mert, mint mondotta, ilyen „fekete kéz” aláírású levelekkel eddig nem igen volt dolga.

Eljött a várva-várt idő, augusztus 7-ike. Kinyílt a budaörsi postahivatal ajtaja s én arra gondoltam, hogy az én emberem már ott várja velem együtt a pillanatot, hogy bemondja: Kerekes László, poste-restante Budaörs,

Már 12 órát töltöttem a postahivatalban, de a levélért senki sem jelentkezett. Alosztályparancsnokomnak telefonon jelentést tettem az eddigiekről, ki azt a parancsot adta, hogy ne üljek ott tovább, hanem a további intézkedéseket az őrsrel megbeszélve, vonuljak be.

Bevonulásom előtt a postamestert megkértem, hogy ha valaki a kérdéses levélért jelentkezne, feltűnés nélkül telefonáljon az őrsre s pedig azt, hogy: „A vonalfelügyelő urat a munkások várják az állomáson”. Természetes, hogy az őrs legénységével is megbeszéltem a bemondás jelentőségét. Megkértem azonkívül még a postamestert arra is, hogy ha a tettes valamiképpen gyanút fogva, nem várna addig, amíg a csendőrség megérkezik és eltávozna, családtagjait küldje utána egymástól bizonyos távolságra úgy, hogy a később érkező járőrnek az eltávozás irányát megmutathassák. Az őrsön, mivel az a postahivaltól majdnem 2 km távolságra fekszik, kerékpárt helyeztek készenlétebe.

Augusztus 8-án 10 órakor mindent elintézve, gyalog elindultam, hogy bevonuljak Budapestre.

A laktanyába érve, a folyosón a nevemet hallottam kiabálni. Az alosztályirnok keresett, mert Budaörsről abban a pillanatban telefonáltak, hogy menjek vissza, mert az emberemet elfogták.

Egyik-másik helyen még szaladtam is útközben, annyira siettem. A kíváncsiság hajtott, nagyon érdekelt az én ismeretlen emberem. Budaörsre érve, valósággal meglepődtem azon, hogy nem a vasúti segédtisztet, hanem a kazánfűtőt: Kerekes Lászlót találtam megbilincselve.

Megtudtam, hogy közvetlenül a postahivaltól való távozásom után megjelent ott egy ember, ki a kérdéses levelet kérte. A postamester, akit a „vonalfelügyelő” helyett a „alsztályhelyettes urat” kérte, dacára annak, hogy nem őt akarta említeni. Erre az ember hátat fordított, kiszaladt a postahivaltól és gyors iramban eltávozott. Szerencsére a járőr igen gyorsan ott termelt, a postamester fia pedig a megbeszélések szerint, feltűnés nélkül, nagyszerűen követ-

ték mindaddig, amíg a járőr a községen kívül, egy erdőhöz közel a gyanúsítottat utólérte és elfogta.

A további nyomozás során megállapítást nyert, hogy a zsarolási kísérlet kieszelője és végrehajtója egyedül és kizárólag Kerekes volt. Elmondta, hogy már augusztus 7-én is járt a postahivatal körül, de megpillantott engem s bár nem tudta, ki vagyok, de mert előzetesen a sértett pusztáján is látott, elhatározta, hogy míg én a helyiségben tartózkodom, nem fog jelentkezni a levélért.

Elmondta még, hogy a saját nevét azért írta a levélben, mert arra gondolt, hogy éppen azért nem fogják őt gyanúsítani, mert nem tartják őt annyira buta embernek, hogy ilyen módon kövessen el zsarolást. Mikor megkérdeztük, hogy mivel írta a levelet, kijelentette, hogy az sajátkezű írása s azt előttünk nyomban be is bizonyította. Azt, hogy gazdasági cseléd létére ilyen szépen írt, csak akkor értettük meg, amikor előadta, hogy négy évig volt pénzügyőr, de sikkasztás miatt elbocsátották.

Ilyen módon a vasúti segédtiszt ellen felépített gyanúrendszerünk légvárnak bizonyult, dacára annak, hogy a felépítésnél észszerűen jártunk el.

Kerekes a bíróság előtt is beismerte a cselekmény elkövetését és jögerősen elítélték.

Polyó évben a szombathelyi nyomozó alosztály arról értesítette a budapesti nyomozó alosztályt, hogy egy plébánost ismeretlen tettes súlyos bűncselekmény kilátásba helyezésével meg akart zsarolni. Több ízben írt neki veszélyes fenyegetésektől hemzsegő levelet. Az egyik levelet az alosztály el is küldte s azt véletlenül megláttam. Az írást azonnal megismertem. Kikerestem a régi iratokat és azokból rövid összehasonlítás után kétséglelen megállapítást nyert, hogy ugyanazon tettes kezétől ered. Értesítettük a szombathelyi nyomozó alosztályt s az a közölt adatok alapján a tettest nyomban elfogta.

Mint az életben mindenhol, a nyomozásnál is nagy szerepe van a véletlennek. A véletlen azonban szeszélyes. Néha jó barát, segítőtárs, máskor ellenség, mert félrevezet. Utóbbira ez az eset szemléltető példát nyújt. A vasúti segédtiszt ellen a véletlen a terhelő adatok és körülmények egész láncolatát szolgáltatta, melyek összességükben az alapos meggyűnösítést teljesen indokolták tették. A nyomozó csendőrnek tudni kell azt, hogy a véletlen igen gyakran új ilyen szeszélyes játékot és ha erre nyomozás közben gondolva, az elért eredményt kétkedő és bíráló szemmel gyakran felülvizsgálja, sok tévedéstől óvhatja meg magát.

Kerekes László egyéniségének, multjának kevésbé felületes vizsgálata ellene is produkált volna gyanúkokat. A gyanuba vett személy egyéniségének, viszonyainak, összeköttetéseinek, multjának alapos felderítését sohasem szabad elmulasztani. A nyomozást egyébként dicséretes tervszerűséggel és leleményességgel folytatták le. Hiba volt a postahivatalban ugyanannak a nyomozónak beülni, aki már a nyomozásnál megelőzőleg szerepelt; gondolni kellett arra, hogy a postahivatalban lesben üljön csendőr a zsarolót személyesen ismerje, hisz a levélért jövőt el kellett fogni — bárki lett legyen is az. Ezt a hibát a nyomozó helyrehozta azokkal az előrelátó és körültekintő intézkedésekkel, melyekkel távozása után a zsaroló elfogatását biztosította.

KI TUDTA?

A levegő két gázkeverék testből áll. Van benne 78% nitrogén és 21% oxigén, van benne még 1% különböző gáz (argon, wau, helium).

zászlóját. Az ünnepségen részt vett a honvédelmi miniszter képviselőtében *Suhay Imre* altábornagy, a szombathelyi vegyesdandár parancsnoka és *Urnánczy Nándor*, az Ereklyés Országzászló Nagybizottságának elnöke. Az ünnepségen több lelkes ünnepi beszéd és szavaltat hangzott el. Mindegyik megáldották az emlékművet és rengeteg koszorút helyeztek el talpzatára. Az ünnepséget a levante-zenekar és daloskör számai fejezték be.

Dieseretek. A m. kir. Csendőrség Felügyelője dícsérő okirattal látta el: a miskolci VII. kerület állományába tartozó *Joó János* t.h.t. mert hosszú eszenlőségi szolgálat ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor kötelességűi és igen eredményes tevékenységet fejtett ki, mint őrsparancsnok őrsét kifogástalan rendben tartotta, alárendeltjeit céltudatosan oktatta és nevelte; *Bálin Lajos* t.h.t. mert hosszú eszenlőségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági szolgálatban, mint később osztályirodai segédmunkái minőségben hivataloszerű kötelemét mindenkor példás kötelességtudással, nagy szakértelemmel, lelkiismeretes pontossággal és kiváló eredménnyel végezte.

A miskolci VII. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: *Agoston János* és *Esik Benjamin* t.h.t. mert hosszabb eszenlőségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki, mint őrsparancsnok őrsét mindig jó rendben tartotta, alárendeltjeit helyesen oktatta, nevelte és céltudatosan irányította; *Papp István* t.h.t. mert 14 évet meghaladó eszenlőségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki, általában bajtársainra igen jó befolyást gyakorolt és példás magaviseletet tanúsított; *Huszár György* t.h.t. mert 12 évet meghaladó eszenlőségi szolgálati ideje alatt általában, különösen azonban az utóbbi 9 év óta, mint kerületi segédnöki irodai segédmunkás, teendőit kiváló szakértelemmel, pontossággal és igen jó eredménnyel végezte és igen jó magaviseletet tanúsított. — *Nyilvánosan megdicsérte: Pálfi Sándor, Virág József, Balázs András, Konecs Lajos* t.h.t., *Magyar Miklós, Kővecz Lajos, Szaniszló Dániel, Barta Mihály, Varga István, Lénárt Lajos, Pecher János, Atczák Mihály, Gál Lajos* és *Géczi Márton* őrm. t., mert eszenlőségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki és példás magaviseletet tanúsított, miáltal általában bajtársaira igen jó befolyást gyakorolt.

Megtalálták a Duna-ba fulladt eszenlősök holttestét. Mult számunkban megemlékeztünk a csónakszerencsétlenségről, amelynek *Szabó Dező* őrmester és *Kiss Gábor* próbacsendőr, győri őrsbeli bajtársaink halális áldozataivá váltak. *Szabó Dező* őrmester holttestét, mint említettük, még a szerencsétlenség napján megtalálták, míg *Kiss Vilmos* próbacsendőrt csak október másodikán találta meg *Gaszler Károly* győri halászmester.

Szabó őrmester temetése szeptember hó 28-án, *Kiss* próbacsendőré pedig október hó 3-án történt kalotnai díszszert. Mindkét temetés igen impozáns volt s azon Győr város valamennyi kalotnai és polgári hatóság képviselője volt. A székesfehérvári kerületi parancsnokságot *Somogyi Mihály* alezredes, a győri osztályparancsnokságot *Jolszovicszy András* őrnagy és a Győrben állomásozó tisztikar, a m. kir. honvédséget pedig *Meyer János* alezredes vezetés alatt tiszti és legénységi kiállítások képviselte. Győr, Moson és Pozsony egyesített vármegyrők részéről *Skulléthy Miklós* alispán, *dr. Telbisz Miklós* várm. főjegyző, *dr. Némethy Ödön* másodfőjegyző, a tisztelet-csillagok júria részéről *dr. Csemere Béla* főszolgabíró, a kir. ügyészség részéről *dr. Pótkó Jenő* ügyészségi elnök, a m. kir. állományviség részéről pedig *dr. Török Károly* rendőrfőtanácsos, a győri rendőrkapitányság vezetője voltak részt a temetésen.

Bajtársaink koporsóit a gyászoló közönség vrágai teljesen elhoroltatták; olyannak is virágok helyeztek a koporsókra, akik az állományukat nem is ismerték. Az egész város nagy részével volt a szerencsétlenül járt eszenlősök iránt, a temetésben hatalmas tömeg halgatta könnyes szemekkel *Győry Elemér* és *Csizmadia Károly* ref. lelkészek megható hűszavairól. Az emlékbizottság a síremlékek felállítására üztekedést tett.

Hargitayváralja felkötés Székelyközség szervezkedése. A Csonkaország területén élő összes székelyekhez Hargitayváralja felkötés Székelyközség szervező bizottságának felhívását, szavattal írták, melyben lelkes székely éntudattal arra kéri a legtestvéreket, hogy lépjenek be a község felkötésébe. A szavattal tartalmazó nyomtatványt az összes postahivatalok meg fogadják kapuzi és azoknál a közbeszállítási területekben lakó székelyeknek kézbesítik.

Budapestre a felhívást a hatóságok, hivatalok, egyesületek, kaszinók, iskolák, nagy cégek sth. között is szét fogják osztani, ugyancsak székelyek kezeihez való juttatás végett.

A község kötelékébe való felvételért 1 P. feltepedési illetéket és évi 1 P. adót kell fizetni. Részletesebb felvilágosítást a szavattal együtt levő Tájékoztatók adnak. Ha az érdeklődők, nevezetesen pedig a szervezkedésben résztvenni kívánók folyó évi október végéig a postahivataloktól kérendő felvilágosítás után sem juthatnának hozzá a felhíváshoz, annak megküldését a szervezőbizottság elnökétől, Dimény Mózes ny. postafőigazgatótól (Bpest, II., Lánchíd-u. 5.) kérhetik.

A község reméli, hogy a megkezdett úton a Csonkaország összes székelyeit egy táborba tudja tömöríteni.

A napokban szétröplendő számtalan ezekben hívjuk fel a székelység figyelmét, legközelebb annak szövegét is közölni fogjuk.

Beltettek az Őrszlaktanya ahlakán. A sellyői Őrszlaktanya legénységi szobájának nyitott ahlakán október hó 1-én 24 órák egy fiatalkorú sellyei lakos, földműves, engedély nélkül tartott 9 nam-es Flóbert-puskájából egy izben belélt. A lövedék senkit sem sebesített meg. A tettest az űrs október hó 2-án elfogta és a puskával együtt a pécsi kir. törvényszék fiatalkorúak bíróságának átadta. Gyamúsított elődusa szerint a cselekményt hosszútól követte el. Az ügyben megindult a kivizsgálás.

Foglyok megszökése. A keszthelyi űrs egyik járőre a *Nyomozati Értesítő* alapján lopás és sikkasztás miatt *Szabó Margit* elfogta, aki kérés közben október hó 2-án a zalaabai erdőben a járőrtől megszökött.

Kalányos Herc Gyula és **Kalányos Herr István** baktai cigányok a szigetvári űrs két 15hól álló járőrtől szeptember 30-án 12-13 óra között időhöz. Holoh és Szigetvár között két bilinesláncot, egy fűzőláncot és két sárgarozlakattal megszöktek. A szökevényeket országosam nyomozták. A mátraszőlősi űrs egyik járőrtől *Hornjászi György* lopás és sikkasztás miatt elfogott egyén október 8-án 6 óra 30 percek megszökött. Kézkezelése végett nyomozás indult. Mindhárom ügyben a kivizsgálás folyamatban van.

Üngyilkosságot kísérelt meg a mombesai eszenlősök. *Márkus-Szabó János*, madosai kovácslegény, akik a szekszárdi törvényes *Musztás Ferenc* őrmester meggyilkolása miatt a napokban halálra ítélt, október hó 5-én vracslóan éjjel a collijában egy kanál nyelével mindkét kezén felvágta az ütőereket. A fogházőrök észrevették az üngyilkossági kísérletet. Szahót azonnal beszállították a kórházba, hol vértömlesztéssel igyekeztek a nagy vérvesztéséget pótolni. A kórteremben két fogházőr vigyáz Szahóra, hogy újabb kárt ne tehessen magában.

Hatósági közeg ellen erőszak. A zaluzentgróti űrs állományába tartozó *Cseresnyés János* törzsőrmester és *Borbély István* próbacsendőrből állott járőr október 5-én a csáfordi közsegházban egy vagyonrongálási ügyben *Csorlács János* csafiorú lakost gyamúsítottként kérdezte ki. Csorlács a kikérdés közben a járőrt durván szidalmazta, majd a helyiséghől el akart távozni. Az ajtóban elébe álló egyik hivatali egyént illegálisan kezdte, majd a hivatali egyen segítségére siető *Cseresnyés* törzsőrmestert habburágtta. A járőr *Csorlács* elfogta és tényvizáttal a zaluzengerzői kir. ügyészségnek adta. Fegyverhasználat nem történt.

Járőr megtalálása. A domhgyházi űrs állományába tartozó *Mészáros János* II. törzsőrmester és *Szabó István* X. őrmesterből állott járőr október hó 3-án elszökött Magyar-domhgyház közsegházban testisértési ügyben nyomozott. A járőr a gyamúsított *Béres Péter* a közsegházhoz hivatta és ott annak egy ekekeset mutatott fel, mellyel állítólag a testisértés történt. *Béres Péter* azt állította, hogy nem azazt a kulcsot tartotta a testisértés, mire a járőrvető odadná neki a kulcsot és utasította, hogy hozza el azt, amellyel a bűneseteknyit elkötötte. *Béres Péter* gyamúsított ekkor egy hivatalos mozdulattal *Mészáros* törzsőrmester jébb halálkérdésre írtott a kulcsal. *Mészáros* törzsőrmester 8 napon belül de 20 napon belül győzdelő sértést szenvedett. *Béres Péter* az űrs elfogta és a saegedi kir. ügyészségnek adta.

Kardfegyverhasználatok. A háspökládányi űrs állományába tartozó *Hajdu András* eszenlős október hó 1-én 19 óra tájban, szolgálaton kívül az utcán sétálva, *Tóth Balázs* 21 éves földműves és két társával találkozott, kik az utcán dulótok, *Hajdu* András eszenlős a zaluzerőket eszenlős tette, de meg felhívásának nem tettek eleget. *Hajdu* marta kezével, késől pedig kívántott kardjával bántalmazta őket. *Tóth Balázs* a bántalmazás következtében tenyérén 3-4 helyen 8 napon belül gyógyuló sértést szenvedett, mely sértés valószínűleg ottan ered, hogy a kardot meg akarta fogni. Az ügyben kö-

viz-gálás indult. — A csanaklegyi őrs állományába tartozó Kiss Lajos III. tüzéroszterest október hó 7-én Mánfő községben, szolgálaton kívül, Jónás József székesfehérvári lakos eigány megöltöndte. Kiss tüzéroszterest Jónás ellen kardfogvért használt és őt kőhanytt en megbesesítette. Kiss tüzéroszterest nem sérült meg. — Fekete József tiszbelyettes, téplőszedeli őrsparancsnok október 9-én 17 óra 35 perckor szolgálaton kívül használt tartott a lakására. Útközben azt hallotta, hogy Ruf Lajos ottani lakos az utcan jörökéket albas szavakkal illette. Fekete tiszbelyettes Rufot a cselekmény abbahagyására szólította fel, mire Ruf Fekete tiszbelyettesre támadt és puszta kezével üllegetni kezdte. Az őrsparancsnok kardot ráutott és a támadót fején s bal alsó karján súlyosan, de nem életveszélyesen megvágta. Az ügyben a kivizsgálás megindult.

Szuronyfegyverhasználat. Az őzdi őrs állományába tartozó Veréb Sándor tüzéroszterest október 8-án Dolyokvasvár községben, Bellér Arzén szentsimonai lakos ellen szuronyfogvért használt, azért, mert az az elővezetésnek ellenszolgált és Pálos Antal tiszbelyettes-járőrvezető puskáját megragadta. Bellér sérülése súlyos és életveszélyes. Sérülést be szállították az őzdi vasgyár kórházába. A járőr tagjai nem sérültek meg. Az ügyben kivizsgálás indult.

Kegyeleti staféták. Mint minden évben, az idén is athléta futottak végig Budapest atcaiu, hogy a küzdelem végén koszorút helyezzenek a Hősök emlékkövére. Október 6-án délután indultak el a kegyeleti staféta futói a Yérmező északi végétől a Névtelen Hős emlékköve felé. A versenyen 23 csapat vett részt, közülük Budapest legjobbjai. A versenyen ott laláltak a csendőrség csapatát is a következő részvevőkkel: *Novotny Béla* próbacsendőr, VII. kerület, gyalogtanulósztály; *Szatmári Ferenc* próbacsendőr, I. kerület, nyíregyházi gyalogtanulósztály; *Rujna Waldemar* próbacsendőr, II. kerület, miskolci gyalogtanulósztály; *Korács Jenő II.* csendőr, IV. kerület, székeszárdi osztály; *Kapoly Mikály* őrmester, III. kerület, kaposvári IV. osztály; *Czagyány Sándor* próbacsendőr,

VII. kerület, egri osztály; *Taky József* próbacsendőr, II. kerület, miskolci gyalogtanulósztály; *Lantos Ferenc* csendőr, I. kerület, balassagyarmati osztály; *Burucz Lajos* próbacsendőr, II. kerület, tatui gyalogtanulósztály; *Selymos Károly* próbacsendőr, III. kerület, makói gyalogtanulósztály; *Tóth József* próbacsendőr, VII. kerület, sátonyaljai helyi osztály; *Molnár József* próbacsendőr, VII. kerület, sátonyaljai helyi osztály; *Máté János* próbacsendőr, VII. kerület, miskolci osztály; *Szűcs István* próbacsendőr, III. kerület, tatui gyalogtanulósztály; *Schmicheffer Mihály* próbacsendőr, III. kerület, makói gyalogtanulósztály; *Hegedűs Pál* csendőr, I. kerület, I. osztály; *Krémer József* próbacsendőr, VII. kerület, miskolci gyalogtanulósztály; *Lengyel Lajos* próbacsendőr, II. kerület, veszprémi osztály; *Osztópnöyi János* csendőr, III. kerület, kaposvári IV. osztály és *Bakos János* próbacsendőr, VII. kerület, miskolci gyalogtanulósztály; ezenfelül a két tartalék, kikre nem került a sor: *Farkas Péter* őrmester, VI. kerület, nyíregyházi osztály és *Balog István* próbacsendőr, I. kerület, budapesti II. osztály. A csendőrség csapata a versenyek nagy száma ellenére is a 12. helyezést érte el. A közrendés évi alakulatok között az idén is első lett. Ideje: 19 perc 15 másodperc, a mult évi 20 perc 48 másodpercet szemben tehát jóval jobb. Az elsőnek befutó MAC csapata 17 perc 33 másodperc alatt jutott a célig. Az Erzsébet-bídnál levő 5. váltóhelyig a csendőrség csapata a 3. helyen volt, itt azonban a csendőrfutót baleset érte s emiatt több csapat megelőzte a csendőrséget.

A Miskolcra tartott stafétaversenyen a miskolci csendőrkerület csapata 28 csapat közül első helyen végzett.

Miskolcon az október 8-án megtartott kegyeleti staféta-verseny abszolút győztese a csendőrség csapata volt, amely végig vezetve győzött, maga mögött hagyva a honvédség, a vármórség, valamint az egyesületek és középiskolák csapatait is. A távolság 2700 méter volt, 10 váltóhelyen.

Makón az *Attila Bajtársi Egyesület* rendezte a stafétát. A stafétában a makói I. csendőr gyalogtanulósztálytól II. fő, a 2. tanulósztylótól pedig 2 fő vett részt. A nagy érdeklődés mellett lefutott a stafétát, amelyen a MAK, a reáginimázium, a felsőkereskedelmi iskola, a Levente Egyesület és az „Attila” csapatai is résztvettek, erős küzdelem után a csendőrség csapata nyerte meg.

Postaszenterezsébeten a gyalogtanulósztály 12 főnyi legénye szintén résztvett a város által rendezett kegyeleti stafétán. A 12 induló csapat között a csendőrség a hatodik helyezést érte el.

A m. kir. szombathelyi csendőrkülföldi olvasó- és ün-kézőkör, 1849 október 6-án, Aradon kivégz tt 13 magyar honvédtábornok gyászos évfordulóját. — 1933 október 6-án 16 óra 30 perctel kezdettel — bajtársias összejövetel keretében ünnepelte meg. Ez alkalommal *Erdős György* tiszbelyettes-segédoktató, a nap jelentőségét igen szépen összeállított előadásában ismertette. Az ünnepélyen megjelent *Rohonczi Imre őrnagy*, elnök, *Török Dezső százados*, az összes szolgálatmentes legényesség és számosan a Szombathelyi letlelepedett nyugállományú altisztek közül is. Az elnök előadás után *Erdős tiszbelyettesnek* elismerését nyilvánította.

Végeztette lett a pécsi IV. kerületben: *Végh József* próbacsendőr.

Dr. Dortsák Lajos az. hadbíró-őrnagy, honvédvédől író-dáját Budapest, II., Lövőház-utca 32. szám alól lakására: II., Fény-utca 27. alá helyezte át.

Csendőrségi Közlöny 13. szám. Személyes ügyek Miniszteri rendelkezés. Adományoztatott a II. osztályú tiszti szolgálati let: *Dr. Valtó József* alez-nök; a III. osztályú tiszti szolgálati let: *vitéz Péntósi Ernő*, *vitéz Batory Géza* és *vitéz Haraszthy István* szd-okunk. — Kinevezetett a csendőr tiszti tanszékben ideiglenes parancsnokává: *Baranyi Ferenc* alez. Beosztatott: *Pinczés Zoltán* és *dr. Krémer József* Hrabár Endre őrnagy a tiszti tanszék parancsnokságához. Athelyeztetett: *vitéz Kovács István* II. szék előadószaki ut-

A magyar vitézségnek és a magyar katona hőstetteinek emelt emléket

GÁRDONYI GÉZA

örökkévaló műveiben.

Költség nélkül megszerezhető minden csendőr a Gárdonyi Gézáról írott értékes könyvet, az

„EGRI REMETÉ”

ha alatti szöveggel beküld egy levelezőlapot a megadott címre.

Gárdonyi Géza Szoborbizottság

Budapest 92.
Postafiók 213.

Kérem költségmentesen az „EGRI REMETE” című könyvet alábbi címre megküldeni.

olvasható a címen.

postás cím.

Nincsen írógépe?

míg árunkat és árainkat meg nem ismeri. Kérje azonnal árjegyzékünket és kedvező részletfizetési feltételeinket. **Goy és Kovalszky írógépkereskedés, Budapest, V., Nádor-utca 11. sz.**

A m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktár szállítója

Ne is vegyen,

nőségben a székesfehérvári kerülethez, *Körmöczy (Klemm) Nándor* g. hdgy. ideiglenes gazdasági hivatalfőnöki minőségben a brüsszagi gazdasági hivatalához. — *Podhradsky-Bulyiri Aurél* id. n. g. zűslősnak rendfokozatáról való lemondása elfogadott. — Végleges nyugállományba helyezettek: *Debreczeni Gyula* VII. és *Jánossy Ferenc* I. kerületbeli alldgy-ök. — Ideiglenes nyugállományba helyezettek: *Szörényi (Strasser) Mihály, Lajtai (Laterák) István* és *Süsmeghy József* I.; *Mucsi István* IV., és *Jakab János* III. kerületbeli th., *Kiss János* II. pécsi IV. kerületbeli g. th. és *Kollár Imre* II. kerületbeli várokozási illetményekkel szabadságolt th. — Várokozási illetményekkel szabadságoltatott: *Török János* VII. kerületbeli th. — *Ruska Ferenc* 6rm. családi nevét „*Sági*“-ra, *Kraft József* th. „*Kövér*“-ra, *Lakos József* th. „*Lenti*“-re, *Nouik József* es. „*Érdet*“-re, *Korcok József* törm. „*Békés*“-re, *Gardavics Imre* th. „*Cyimesi*“-re, *Paulovics János* prbes. „*Pénzes*“-re változtatta át. — Szabályrendeletek. Tananyagbesztás kiegészítése. — Gépjárművek új rendszámabláinak elosztása. — Horogkeresztos jelvény használata tilos. — Filmszínészképző iskolák engedélyezése és ellenőrzése. — Üdülőhelyek megnevezésének engedélyezése. — Kaszahiza kisközség egyesítése Zalaegerszeg várossal. — „Utasítás a fűrdőorsók és különítmények számára” című fizet 20 fillér postabélyeg beklédése mellett megrendelhető a *Madich-nyomdiban*. (Budapest, IV., Magyar-utca 52)

Csendőrségi tollforgót árusít, köt. javít *Várfai (Flohina) Mihály* polgári altiszt, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám (Csendőrlakúnya) vagy *Fekete Imre* orvg. törzsrörmester. Hatvan, Géza-utca 15. Árak és munkadíjak: szék, új, díszölt. változtatott tollból 10 pengő, szolgálati tollforgó uagység szerint 5-6 pengő, régi toll átkötése 1 pengő, pótlással 2 pengő, beklédött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 pengő, pótlással 3 pengő 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

Örsfőzönöknek ajánljuk: *Zakalicki Mária*. Címe: Budapest, I., Bőszörményi-út 21. (Zakalicki József Inktanfiaszolgálatán) és özv. Gabalya Mihályné Székesfehérvár, Kolescsy-utca 1. Vass-ház.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

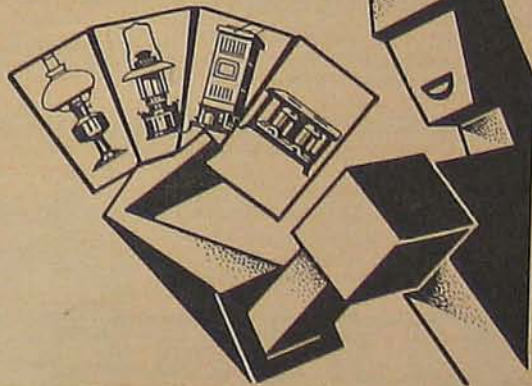
Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de üzemi pép. vagy kézírásos hasábnál hosszabbal csak előzetes meggyőzés után. A közlemények fogalmazást dícsiszolásánál és ha szükséges, tartalmi módosításánál, valamint a törlés és kiegészítés jöndi fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja red a kézirat első oldalára piros trónnal: „Szószorint közlési kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, trónjával kelles sorlávalósságra, kézférrel pedig jól olvashatóan és nem töltött sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokból nem számítunk rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megismeri és visszaküldi a szerkesztővel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői úton adunk választ. Fényképfelvételök beklédése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szolgálati tisztelettel ellátásban való közléséhez használhat. A megjelent közleményeket tisztelettelében részesejtük, de hirtelenjelenkor nem tartjuk, azokat tehát bekegyezésünk nélkül nem szabad másuttal közzélni, sem pedig utoljomonatni. A nyomdai korrekktúrát ml végaszűli, korrekktúrálevonattal csak kivételos esetben adunk. Szerzőink közleményvonalakat közvelettel a Stádiumnyomda igazgatójától (Budapest, VI., Rósa-utca 111.) szl

veskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésnek árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői úton; magánlevelet akkor sem trunk, ha a beklédő válaszlellyet mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal adó kell írni és az átlomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terejtünk, azok tartalma vagy beklédők küldte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jelögtül legelőszőbb kisebb helység nevével vagy díjgyű számot választani. Annak, aki feljégt nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és átlomáshelye alatt válaszolunk. Közvelet kérdésekre nem szerkesztői úton válaszolunk, hanem a „Csendőrségi közlöny”-ben válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másról nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legegységű egyenei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félvára lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megajítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 2532. számú postakártyaképzőre csekltszámójára befizetni. Szerkesztőség órák naponta 8-11 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám.”

N. I. Olvassa el az 1929. évi 11. számunk 307. oldalán közölt 56. leksikonválaszt.

Árpádtelep. 1. A Cs—20. utasítás III. fejezet 13. pontja értelmében a külszolgálatban távollevők hónap közben semmit sem kaphatnak vissza a napi betétekből. Hónap végén azonban azoknak, akik az előirt szolgálati óráknál többet teljesítettek, minden 24 órai többszolgálat után 20 fillér levonással egynapi étkezési betétet vissza kell fizetni. 2. Mindgy, hogy a talált tárgy micsoda, a polgári hatóságok (közsegi előjáróságok, rendőrkapitányságok: Szut. 446. pont) kell átadni megörzés végett. Az érent egymagában nem jelent különösebb értéket, amelyet különlegesen kellene kezelni; minden egyenruházati stb. üzletben árusítják, ha tehát meg is veszi valaki, csak akkor jelent számára értéket, ha az éremmel jelképezett kitüntetésnek is tulajdonosa. Így van vele akkor is, ha nem vásárolja az érmét, hanem találja, a

A MAGYAR CSENDŐR 4 IGAZI BARÁTJA

**ALADDIN lámpák
LAMPART viharlámpák
SUPER PALADDIN kályhák
SUPER ROBUR főzőgépek
petróleumgázzal működnek**

Tökéletes biztonsággal, egyszerű lényelen, kis befektetés, nagy megtérülés, gyors amortizáció — **Kedvező részletfizetés** felvételök — Dímentes inzeritőlőnkkel azonosan megkölthetik:

Aladdin

Budapest, VII., Rákóczi-út 32.

(Szemléta a közzéadás)

kütfüntetés igazolása nélkül nem viselheti. 3. Nem vall bajtársasági gondolkodásra, hogy meg sem kísérik a kérdésnek valami más megoldását elgondolni, hanem mindjárt a lovas legénységre hárítanak az istálló, meszelésének a költségeit. Olyan színezete van ennek, hogy önknek mindegy: mire és mennyit költenek a lovasok, csak az a fontos, hogy önk ne fizessenek. Holott a szóban forgó kiadás sem a lovas, sem a gyalogos legénységet nem terhelheti, hanem a kincstárt. Ha a szerződésben kikötött időszaki meszeléssel felül is szükség van meszelésre, azt szolgálati úton be kell jelenteni s kérní kell a meszelés költségeinek az engedélyezését. Ez a szabályoknak megfelelő eljárás, őrsparancsnok azonban bizonyára megtalálja a módját, hogy a gazdasági átalány keretében, esetleg a trágra értékesítésével kapcsolatban erre a jelentéktelen összeggel járó kiadásra fedezetet találjon. Nehány kilogramon mésszről van szó, maga a meszelési munka házilag is elvégezhető. A közzgazdálkodás tehát legfeljebb annyiban lehet érdekelve, hogy az őrsfőnököt erre a felőrára nélkülözi, ezt pedig ki lehet bírni. Jó esendőrnek igazi büszkesége, hogy minden esendőrlaktanya úgy ragyog, mint a pohár: ha ezért esetleg itt-ott pár fillérvnyi áldozatot kellene is hozni, megéri.

Szeged. 1. Olyanok a körülmények, hogy társadalmilag teljesen az örökbecfogadó szülők gyermekeinek lehet tekinteni a leányt. Sok sz'p'et ír az örökbecfogadó erkölcsi és anyagi magatartásáról s ha a leány körül egyénileg sincsen hiba s ha továbbá őnt nem zavarják a régi dolgok, akkor nyugodtan beadhatja a nősülési kérvényét.

Cserebogár. A társasági sapka méreteiről az 1929. évi 20. számunk 624. oldalán „Visegrád” jelige alatt felvilágosítást adtunk.

Faddi őrsparancsnok. A Szut. 198. pontjában említett 3 év a csendőrségi szolgálati időre vonatkozik, az ennél kevesebb időt szolgált csendőrök tehát időszakos orvosi vizsgálatra kötelezettek, tekintet nélkül arra, hogy mennyi honvédségi szolgálati idejük van. Bajos volna ezt a kérdést a honvédségi szolgálati idő szerint egyénenként elbírálni, egyébként pedig minden csendőrnek a maga érdeke elsősorban, hogy ezeket az orvosi vizsgálatokon minél tovább résztvegyen. Aki tisztában van ennek a jelentőségével, az nem csinál belőle önérzeti, vagy kényelmi kérdést.

Kékes szálló. A „rokkant, népfelkelési szolgálatra alkalmazott” lelettel történő nyugállományba helyezés véglegesnek számít, további felülvizsgálatra nem kerül. Engedély nélkül nősülhet, előzetesen sehol sem kell jelentést tennie, a házassági anyakönyvi kivonatát pedig a nyilvántartó gazdasági hivatal útján terjeszse fel a belügyminiszter úrhoz (VII. b. osztály) s kérje egyben a családi pótlék folyósítását. A tényleges szolgálattban kapott igényjogosultsági igazolvány egyszer s mindenkorra szól, akár a tényleges állományban, akár a nyugállományban felhasználhatja. Az útmesteri tanfolyamra vonatkozóan olvassa el mai számunkban „Korziika sziget” jeligére küldött üzenetünk 1. pontját.

Miskolc 33.926. Kérje attól az államvasúti üzletvezetőtől, amelynek területén szolgálatot teljesített, igazolványt arról, hogy a nyugtérpénztárba annak idején a díjakat befizette. Ezt az igazolványt szolgálati úton terjeszse elő a kerületi parancsnoksághoz a kérje, hogy államvasúti szolgálatát — mint nyugdíjba beszámítható szolgálati időt — állományparancsnok tárgyalják le, tekintettel arra is, hogy megzakítás a két szolgálat között nincsen. Megjegyezzük, hogy a nyugdíjba beszámítható szolgálati idő a 18. életévétől

kezdődik. Ha a vasúti nyugtérpénztárnak nem volt tagja, az államvasúti szolgálatát nem számítják be.

Korziika sziget. 1. Nincs rá kilátás, hogy a jövő évben már megnyílik az útmesteri tanfolyam, költségvetési okokból szünetel. Ha mégis megnyílnék, akkor február 1-én venné kezdetét. Ebben az esetben a pályázati hirdetést a Budapesti Közlönyben teszik közzé, kísérv az figyelemmel a községi előjáráságon már decembertől kezdve. Ha mégis lenne ilyen tanfolyam s pályázna rá, azt szolgálati úton kell megtennie, egyben a szükséges szabadságot is kérve. 2. Igényjogosultsági igazolvány szükséges. Maga a tény, hogy bizonyos ideig csendőrségi szolgálatot teljesített, az igazolványt nem helyettesíti. Hiába van ugyanis valakinek akármennyi szolgálati ideje, ha a minősítési feltételeknek nem felelt meg, igényjogosultsági igazolványt nem kap. 3. Az erre vonatkozó jegyzéket még mindig nem adták ki s ezért nem tudjuk megmondani, hogy milyen állásra milyen igényjogosultsági igazolvány szükséges. A járásbíróági végrehajtó állásra azonban aligha elegendő az igazolvány, erre az állásra magasabb képzettségűek is pályáznak. 4. A névmagyarosításra vonatkozó kérvény belyegilletékeit megtalálja a multévi 23. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 148.998/VII. c. 1932. sz. B. M. kőrendeletben. Az okmányolásra vonatkozóan a multévi 22. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 46.523/jeln. VI. c. 1931. sz. B. M. kőrendelet intézkedik. Állampolgársági okmányt, vagy illetőségi bizonyítványt csatolni kell. 5. Ezt a kérdést nem fogalmazta meg világosan, nem tűnik ki, hogy mihez kell a születési anyakönyvi kivonat. Egyébként akármilyen kivonatot.

Szabad Legelő. Szabad kérdés az, hogy van-e valamelyik ügyészség fogházorségénél üresedés. Ha tud ilyenről, akkor szolgálati úton adja be pályázatát, megjelölve természetesen azt, hogy melyik ügyészség fogházorségéhez kéri a felvételt. Előjárói a kérvényt megfelelően ellátják véleményezéssel, önknek nem kell semmiféle okmányt csatolnia.

§ lymár. Amsterdam.

Csalódott. 1. Az a kérdés, hogyan egyeztek meg. Valószínű, hogy személyes oktatásban, másként a havi 20 P magas tandíj lenne. Az ügynevezett levelező-oktatás egyébként is kétes értékű. Ne várja, amíg találkozót kap, hanem menjen el őn a tanárhoz és igyekezzék vele méltányosan meg egyezni. Hogy a könyveit használta s minden hónapban megírta az elvégzendő tananyagot, havi 20 P-t nem ér meg. Ha nem tud vele meg egyezni, csak peres úton követelhetné vissza a tandíj megfelelő részét, amit méltányossági alapon a bíróság állapítana meg. Valószínű azonban, hogy a tanár is belátja az ön változott helyzetének nehézségeit s a méltányos meg egyezés elé nem gördít akadályokat. 2. Ha nyugdíjas, a nyilvántartó gazdasági hivatal útján, ha pedig nyugdíjnal nem kap, akkor közvetlenül adjon be kérvényt. Kérve, hogy a megszakítás önhibáján kívül keletkezett s kérje, hogy a katonai szolgálatának a nyugdíj időbe való beszámítása engedélyeztessék.

Sz. A. Ha rendőrhatalóságoktól, ügyészségektől, bíróságoktól körözés egyáltalában nem érkezik az őrsre — ami nem valószínű —, akkor a 3. fratesoró üresen marad.

Csendes Cipőruház

Budapest, VIII., Baross-utca 77. szám

Megbízható! — Olcsó! — Minőségben elsőrendű! — Külön mértékkel! — Kedvező feltételek! — A m. kir. Államrendőrség, a M. A. V. és számos más- és nyugalmazottak bizalmas szolgálatja.

KARDOK - JAVÍTÁS - VÍVŐESZKÖZÖK

HACKSPACHER ISTVÁN
Budapest, IX., Ferenc-utca 29. szám

IRÓGÉP JAVÍTÁS, VÉTEL-ELADÁS, CSERE, KARBANTARTÁS, SZALAGON, CARBONPAPIR

Működés csak — Megbízható kiváló díjazás
Vételnél kedvező ártételekkel

THEIN ÉS TÁRSA Irógép vállalat Budapest, V., József-tér 1. Telefon: 620-15.
A m. kir. csendőrség legénységének engedélyvel

MAGYAR CSENDŐRPENGE

BUDAPESTI FŐELÁRUSÍTÓK:

LÁNG JAKAB ÉS FIA VIII., JOZSEF-TÉRT 41. SZÁM, ÉGŐVÉDELMI INTÉZET VII., BAROSS-TÉR 9.

MÁRER V. AKADÉMIA-U. 20.

PALLAOS RT. VI. HAJÓS-UTCA 16. SZÁM.

PANNONIA VI. HAJÓS-UTCA 16. SZÁM.

REFORM RT. VI. HAJÓS-UTCA 16. SZÁM.

SOMOSKÖV VII., HÖRTERKULLER-UTCA 3. SZÁM.

CYÁRTJA: DEVI RT.

Virradatvárók.

Irtá: TÜRÖK SÁNDOR. (9)

— Hozta Isten kedves főhadnagy, menjen csak, menjen fel, már bizonyára várják. Hiszen maga jól ismeri itt a járást.

Az öreg Niculescu tudott a főhadnagy érzelmeiről és rokonszenvezett is a fiatalemberrel, de nem tartotta elég ügyesnek arra, hogy a tisztí attilát esetleg feleserélhesse a munkazubbonyával és átvegye a gyár vezetését. Aztán meg nem volt szakember.

Stanca a hölgyek felől érdeklődött udvariasan és kutatva nézett körül.

— Csak menjen fel — bízatta szórakozottan az öreg, — megtalálja őket. — És idegesen nézegetett hátra. Fent a legfelső lépcsőn a lányát szerette volna látni. De nem volt ott és a felesége sem mutatkozott sehoh.

Egy lakájt intett oda.

— Eredj, nézd meg, hol vannak.

A lakáj perc múlva visszajött.

— Kéretik az urat a kisasszony szobájába.

— Engem? Most?

— Igen.

Szétnézett. A fiát kereste. Nem volt sehoh.

A szárnyasajtón Praporgesau törvénytörvényeséki bíró lépett be, régi, öreg barátja.

— Kérlek, — vonta félre Niculescu — vedd át pár pillanatra a házigazda szerepét s elsielt.

Sylvia szobájában, a nagy karosszékben fektűd a felesége. A lány ecetes borogatásokat rakott a fejére.

— Mi történt itt?

Az öreg asszony nem volt se eleven, se holt. Sylvia mondta el, mi történt gyorsan, hadarva. Ellopták az összes ékszereiket!

Már felöltöztek, mikor ő kinyitotta a fajaépített kis acélszekrényt. A zár teljesen érintetlen, a kazetta feltörve és üres. Százezreket ért kettőjük ékszere.

Két kisebb gyöngyosor, három karperec és egy briliáns gyűrű maradt az egyik rekeszben. A többi eltűnt.

Niculescunak minden erejét össze kellett szednie, hogy ura maradjon idegeinek.

— Nem kell szólni senkinek. Azonnal értesítem a rendőrséget. Ti vegyétek fel azt a két gyöngyosort, vagy mit tudom én, ezt már ti tudjátok és gyertek fel, mintha semmi sem történt volna.

Stanca főhadnagy ezalatt fölsétált az emeletre. Leont és Martineau ut kereste. Azzal az elhatározással jött ide, hogy szemmel tartja őket. Az egyik ajtóban Szombathy Gáborba ütközött. Peszesen és fanyarul üdvözölte. Tovább ment. Megállott. Egy pillanatig az az érzése volt, itt valami nagyobb és borzalmasabb gazságról van szó és közölni kellene ezzel az emberrel. Hátha ketten... de nem, mégsem!

Közben megjelent Niculescuné remegve és sápadtan, tetetett nyájassággal az arcán és Sylvia.

A hölgyek összesugtak.

— Alig van rajtuk ékszer!

— Újabb hóbot!

A főhadnagy köszönt s pár szót váltott Sylviával, akivel hetek óta nem találkozott. Remegett ettől a találkozástól és most szórakozott volt, nyugtalanította, hogy nem látja sem Martineaut, sem Leont. Ha szemtől szembe állna velük!... de így?

Végigbarangolta a szobákat, a dohányzóban rábukkant Martineanura. Idősebb urak között ült és politikáról beszélgettek. Martineanu a szokottnál is élénkebb volt és a főhadnagy, aki élesen figyelte, észrevette, hogy a félszemével az ajtót lesi. Itmaradt és figyelte minden mozdulatát. Ha tesznek valamit, ketten teszik. Egyik itt van, ezt nem szalasztom el. Allt a szélesvállú Gradanu ügyvéd mögött és figyelt.

Egyszerre feltűnően nyugodt lett Martineanu arca. A főhadnagy követte a tekintetét. Az ajtónyílásban Leon állott. Lassan és megfontoltan húzta elő a tárcáját és feltűnő lassan cigarettára gyújtott, a gyufát hosszasan lobogtatta,

Pollák Rezső „ALBA” cipőáruháza
Székesfehérvár
Hő- és lakó-síma, zugszalpok,
eszmák, női és gyermekcipők
legjobb beszerzési forrása.
Kérjen képes irjagyzókat.

Fényképezési szaküzlet
Hatschek Emil

Használt fényképezőgépek nagy választékban.

Andrássy-út 13. Tel. 22-2-59

MINDEN CSENDŐR

„KAKAS PASZTÁ”-T
HASZNÁLJON.
MAGYAR GYÁRTMÁNY!

Itt vásároljon,

mert pénzéért

megbízható

ellenértéket kap.

44 éve tennálló, szakképzett
egyenruhazabósnig és sapka-
műhely

Mindennemű egyenruházati és
felszerelési cikkek legolcsóbb
beszerzési forrása

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZET
csak BAROSS-TÉR 9. Tel.: 32-1-78.

Az egész világon
legjobban bevált,
legelterjedtebb írógép a

REMINGTON

mig odadobta egy kis állványon álló hamutartóra. Martineanu egy szemöldökrántással felelt. Jelt váltottak kétségkívül. Leon kifordult az ajtón. Martineanu perc mulva követte. A főhadnagy utánuk.

A két férfi átment a hosszú és népes átjárón, majd egy kisebb, alig világított folyosóra fordultak. Stanca mindenütt utánuk. Egy hátsó lépcsőnek tartottak és suttogva, de igen hevesen vitatkoztak valamin. A főhadnagy kénytelen volt megállni, dühösen guggolt le egy gipszfigura mellett s két rántással letépte a sarkantyúit. Tovább osont a lépcsőkön. Lent, ahol a fokok valami pincejáratba végződtek, megállottak.

— Mindent megcsináltam, úgy ahogy mondtam, — suttogta a fiatal Niculescu és a szeme szinte világított a dühötől, — itt vannak a zsebemben az összes ékszerek... legalább félmillió lei, de ezzel nem sokra megyünk. Most én felmegyek, értsd meg és Szombathy holmija közé csempésem az egészet. A szobája kulcsa a zsebemben. Elintézem, hogy ott simán megtalálják. A ház tele van rendőrökkel és detektívekkel. Ide pénzt akarok, most akarom a pénzt, értsd meg, mert gazember vagy, vén csirkefogó és nem bízom benned!

Martineanu sarkokban érezte magát.

— Ne bolondozz, jól tudod, hogy most nincs...

— Mára mondtad!

— Nem tudtam szerezni!

— Nem? És én tudtam megcsinálni, amit ígértem?

— Nézd Leon, — békítette a másik — négymilliót kap a húgod rögtön az esküvőkor... Egy a tiéd!

— Úgy? És ha nem adod?

— Akkor... akkor...

— Akkor felkötetem magam... Szerezz pénzt vagy víz alatt hagylak — s elindult visszafelé a lépcsőn.

Stanca Dumitrunak csak annyi ideje volt, hogy a falhoz lapult a sötétben. Leon leosont mellette és Martineanu kérielve, szitkozódva utána.

A főhadnagy kábultan állott a fal mellett, kezében a letört sarkantyúival.

Leon és Martineanu ezalatt tovább rohantak az alsó keresztfolyosón. A könyvtártermen innen kerültek ismét össze. Martineanu a dűhtől fuldokolva vetette rá magát a fiúra és megütötte.

— Te disznó! Te gazember!

— Te! Te mered azt mondani nekem? Te szemét! — történragadta, megrázta. Martineanu a levegőbe kapott a kezével és elkékölt. Leon izmos, vékony ujjai egyre szorosabbra zárták s perc mulva döbbenet eresztette el Martineanut, aki a földre zuhant.

— Valér! — kapott utána rémülten. — Valér, na ne bomolj, öreg!

Martineanu üveges szemekkel, holtan feküdt a szőnyegen. A fiú körülnézett, a zsebéhez tapintott... a kulcs... tiz lépés az egész... a gallerjánál fogva vonszolta végig a szűk folyosón... az ajtó nyílt... egy lakáj lépett ki, télen poharakat hozott... Leon állott dermedten, homlokát kiverte a halálos veríték. Kopp... kopp... kopp... kopp... jön... itt van... egy zuhanás... a lakáj keresztülesett Martineanu Valér élettelen testén.

Percekig tartó gyors suttogások...

— Pant... Vasile! Én vagyok! Fogd! Majd elmondom... gyere!

A lakájra átragadt a bűn izgalma. Lélegzet nélkül osont az ajtóhoz, a kulcs hangtalanul nyitott. Martineanu Valér holtestét Szombathy Gábor ágyára lökték... Leon már teljesen visszanyerte a lélekjelenlétét, gyorsan feldöntötte az éjjeli szekrényt, néhány apróságot vetett a földre, mintha dulakodtak volna a szobában s egy rándítással leszakította a függönyt.

A lakáj — hosszú besszarábiai legény, abból a fajtából, amelyik otthon a falujában a tehén hasából kilopja a borjút — állt.

— Gyere!

A legény vigyorgott.

— Tudja az úrfi, ki van bent a könyvtárban?

— Ki?

— A rendőrprefektus úr és az édesapja.

Leon megremegett.

— Mit akarsz?

— Pénzt! — mondta a fickó egyszerűen.

Leon percekig gondolkozott. Ez az ember útjában van.

— Kapsz. Soltat. Nem pénzt. Hanem... — ékszereket rángatott ki a zsebéből, nyakláncokat, gyűrűket, karpereceket... vidd, vidd és soha többé ne lássalak. De még most, ma, ebben az órában elhagyod a házat. Értetted? És soha többet a főváros környékére sem jössz.

A legény intett, hogy jól van és a zsebéhez bökött.

— Több nincs?

— Nincs, disznó, takarodj!

A hosszú besszarábiai odanyúlt a zsebéhez, végigtapogatta.

— Jól van,

— Azonnal méssz, értetted?

— Értettem. — Eltünt.

Leon visszazárta az ajtót. Két lépést tett. A könyvtárszobából az apja lépett ki. Megállottak szemben egymással. Az öreg Niculescu élesen a szemébe nézett.

— Sápadt vagy, Leon.

— Igen.

— Mit csinálsz itt? Valami zajt hallottam.

A fiú összeszedte magát.

— Igen, magam is azért szaladtam ide. Valamelyik ostoba elbukott egy tálcával és eltörte a poharakat.

— Vagy úgy?

— Úgy.

— Hát... jó. Eredj csak fel.

Az öreg Niculescu visszament. Hosszan tárgyalt a rendőrprefektussal és abban állapotok meg, hogy senkinek sem szabad tudni az ékszerlopásról. A legnagyobb csöndben folytatják a nyomozást. Kihallgatják a cselédséget és házkutatást tartanak, hátha itt van még a tolvaj a házban elrejtözve.

Maga a detektívfőnök és egy felügyelő vették sorba a szobákat.

Stanca főhadnagy ezalatt a ruhatárhoz szaladt. Első gondolata az volt, hazarothon, cipőt cserél, — letört sarkantyúkkal elvégre nem mutatkozhat fent. És visszajön. Végére jár az egésznek. Igen ám, de ki tudja, mik történnek ezalatt. Elindult, lehetőleg mindenütt a folyosókon, hogy megkeresse a házigazdát. A nagyterem egy oldalajtóján az öreg Dragulin generális lépett ki, a híres adomázó, nagy társasággal. Rákiáltott.

Csendőrök

a **TRIBON**-nál vásároljanak!

Budapest, VIII., Üllői-út 14. Tel.: J. 392-85 és 312-57

Kedvező fizetési feltételek.

Egyenruházóvelők, béléssaruk, női és férfi leghernemő, selyem, kőmű- és szövődtáru, kesztyű, harisnya, paplan, cipő.

Katonai állományok.
Rendőrség (minisztérium)
Katonai szolgálat
Füzösök egyenlítő jelvények
Mindenféle íróeszköz

Morzsányi Józsefnél

Budapest, IV., Estői út 5. sz. Telefon 822-17

Buncsek és Csadényi

hárdműves és nikkelező özeim

Budapest, IX., Szvetlenai-utca 41. szám.

Kiválóan minden nemű új karkötő készíttető, újkészítő, javító és nikkelező.

ENERGIA helyi és központi vezetékek

Felújítás V. kerület, Albertnagyerdő

17. kerület, Tóth utca 14-15.

Szalag, csomagpapír, szabad papírok stb.

M. K. P. Csendőrség igazgatója

ÍRÓGÉPEK

31 vétele, eladás, cserélés

Javítás

Korbatartás

M. K. P. Csendőrség igazgatója

Bélyegzők

legelőcsebban 8 óra alatt készítenek

Bienenstock Lipót és fia, Budapest, IV., Károly-ker. 28. (Központi vezetés) Tel. 810-29

— Főhadnagy!
— Parancs, tábornok úr! — összeütötte a bokáját és elsápadt.

A tábornok folytatta.

— Főhadnagy, le merem fogadni — a társaság már előre kacagott —, le merem fogadni akármibe, hogy nem tudja, miért utálja tulajdonképpen a baka a huszárt? Na? Miért?

Stanca Dumitru kínosan feszengett.

— Tábornok úr...

— Hát, majd én elmesélem... szégyen, hogy ezt egy huszárfőhadnagy nem tudja. — És míg Stanca Dumitru kétségbeesetten forgott, nehogy valaki a háta mögé állhasson, a generális valami hosszú históriába kezdett. Egyik adoma a másikat szülte, — a vén generális szerett ugratni a fiatal tiszteteket s mivel más nem volt a közelben, őt tartotta fogva.

A detektívek ezalatt átkutatták a nők szobáit és lementek a földszintre.

— Itt mi van?

— Ez? Ez a leendő vőm két szobája.

— Nyitva van?

— Nincs. De talán...

— Kérem, kérem, semmi se fölösleges — intett a detektívfőnök.

— Lehivatom.

— Ne tessék. Majd mi... Xandri!

Egy kis patkányképű emberke ugrott elő a detektívek közül, egy csomó mindenféle kulccsal a kezében. Egyet-kettőt forgatott a zárban és felpattantotta az ajtót. Felcsavarta a villanyt.

Visszahökkenetek. Niculescu kővé mer dten állt az ajtóban. A szoba felforgatva, a függöny letépvé, az éjjeli szekrény a földön... és az ágyon ott fekszik Martineanu Valér kifordult szemekkel, holtan!

A detektívfőnök Niculescu vállára tette a kezét.

— Most küldjön érte, kérem!

Az estély felbomlott. Szombathy Gábort letartóztatták. Az öregasszony elájult. Sylvia ült fehéren és remegve a szobájában a földön és neu felelt senkinek semmire.

Stanca főhadnagy lefelé rohant, ahol elfogta az öreg Niculescut.

— Beszélnem kell önnel.

A detektívfőnök a könyvtárszobába hozta mindkettőjüket s ő fordult a főhadnaggyhoz.

— Tessék. Tud valamit?

— Az ékszerek...

— Aha... egy érdeklődő... — a detektívfőnök türel-

metlenül vágta el a mondatot. — Megvannak. Minden rendben van, főhadnagy úr.

— Meg-van-nak? — végigsimított a homlokán. — Akkor nem... igazán... egészen meg vagyok zavarodva. Bocsnát, uraim... az ékszerek megvannak.

A feje zúgott Hol van Leon?... A másik meg gyilkos... az a gazember halott és az ékszerek megvannak. Elment. A kapuban egy hosszú fickóba ütközött, aki kis bőrvönddel a kezében kifelé igyekezett. Rendőrök igazoltatták őket.

— Stanca Dumitru főhadnagy vagyok.

— Tessék parancsolni.

— Mataka Vasil... cseléd a háznál... gyógyszerért... az úrnő elájult...

— Mehet.

A detektívfőnök közben visszament Gábor szobájába. Megvizsgálta a szőnyeget, az ablakpárkányokat, kinyitotta a szekrényt, mindent kidobált belőle... ruhák... gallérok, nyakkendők, cipők repültek a parkettra s egy hófehér vászonba csavart valami. Odament. Felvette, kigöngyölte. Sonka. Egy fél sonka.

A detektívfelügyelő megforgatta a sonkát és az ágyra dobta, ahonnan levették a hullát. Körülnézett. Egyéb nincs.

— Xandri! — kiáltotta — Xandri!

A kis patkányképű detektív futott be.

— A tiéd — és a sonkára mutatott —, elviheted!

Xandri, a lakatkirály, ahogy egymásközt hívták, boldog vigorgással kapott utána. A kabátja alá gyűrte a pálfalvi fét sonkát és hajlongva kihátrált.

XII.

A Kémenes-gyerekek ibolyát találtak a Virágoson túl, a Kígyókó felé. Egy kis marékra valót szedtek össze s hozták nagy diadallal, Kémenes Márton a két térdére szedte a két kőlyket s kivallatta.

— Hol kaptátok, pernahajderek?

— A Kígyókó felé!

— Aztán miféle alkalmatosságon repültetek át a Virágos felett?

Hát bizony itt nem volt tagadás.

— Átgázoltatok a patakon úgy-e? Nem megmondtam, hogy meg ne halljam, mert letöröm a derekatokat!

Elfenekelte Kémenes mind a kettőt derekasan, nem sirt egyik se. Jóska, a kicsi, még szipogott egyet-kettőt, de a nagyobbik állta szemrebbenés nélkül.

Azzal a levegőbe emelte őket az ember.

— Hát most már a felét vigyék hátra anyátnak, ott motat a sütökemence körül, a másik felével meg úgyé, sza-

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyárak képesek lényeges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemcsak tisztán gyapjú szövetekről van szó, hanem a szövetben belüli szálak minőségéről is. A tartós minőséget tekintve drágábbak is csak az elsőosztályú szövetek, amelyek drágításától mentesen, a posztógyártól közvetlenül történő vásárlás nyújtja az előnyöket. Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, mértekabóságunk pedig a mi kis, csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételt okirati emlékeztetésben részvételünkkel, a posztógyárunk felruházóján. Tökéletes megismerésére küldtük mindegyiket. Kíváncsiak más minőségű és díszítésű szövetekről és kedvező árú szövetekről is.

TRUNKHAHN Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarország területén kizárólagos leányvállalatként működő posztógyár. Budapest, I. Lenke-út 117. Üzemben 1922 óta 390 munkással.

Használjunk **Schmoll Paszta** Magyar gyártmány

Nemesség — kiküldési és befelgyűzési igazgatási, címor-kikeresési és megfestési, valamint levéltári kutatási ügy az országos, mint a megyei és megszállt területi levéltárakban, a legelőnyösebben vállalt

NEMESSÉGI IRODA

BUDAPEST, IV., MAGYAR-UTCA 27, II. EMELET 2

Megbízható **szakácsnőket** csendőrség részére közvetít
Értelmező Intézet, Budapest, Baross-tér 6

CALIN a tökéletes
borotvaszappan

Szállítjuk:
GERŐ ÉS TÁRSA
Budapest, Király-utca 24. Kapható minden szaküzletben!

NE FELEJTSE EL ELOLVASNI A
BORÍTÓLAP HÁTSÓ OLDALÁN A

REMINGTON

írógép hirdetőt!

adójátok át a keresztmamáékhoz s adjátok oda Julisnak, mondjátok meg, hogy tiszteletem.

Bedéné volt a Kémanes Jóska keresztanyja, megörült a két gyermeknek.

— Ibolját hoztatok? Ó, ő de nekítaraszodott, na, csak vigyétek be Julis néneteknek, az ő muskátlija is kinyílt, az, amé a belső szoba ablakában volt, abbá. Na, menjétek, nézézétek meg, olyan tulipiros bimbót eresztett, hogy öröm nézni. Aztán csajjátok ki Julist a napra.

Julis bent feküdt a kanapén. A golyót akkor reggel kivetie a vásárhelyi kórházban az orvos. Két bordája közt volt megakadva, majd, hogy ráment a leány s fekédt is vele tavaszig. Most már néha kivitték egy öreg széklet az udvarra, azen üldögélt, megfogya, megsápadva.

A segédjegyzőt elhelyezték egrebbé, az volt az efféléért a legnagyobb büntetés — de a jegyző egy kicsit óvatosabb lett Lótiá, hogy itt inkább török, nem hajlik, s ami török, az mégis kár néha.

(Folytatjuk.)

Pályázat.

Nyomozó utasításunk megállapítja az alapelveket, amelyek szerint a nyomozó alosztályok polgári ruhás csendőreinek az őrsökkel, illetve az egyenruhás járőrökkel össze kell működniük. Az utasítás azonban természetesen csak nagy vonásokban állapítja meg ezeket az alapelveket, az együttműködés részleteinek kialakítását a gyakorlatra kell bízni.

A három év óta, amióta nyomozó alosztályaink működnek, részleteiben is kialakult ez az együttműködés. Ma már pontosan meg lehet mondani, mit kell és mit nem kell tennie a polgári ruhás csendőrnek, illetve az egyenruhás járőrnek, hogy közös munkájuk eredményes legyen. Bizonyára vannak nehézségei is az együttműködésnek, amelyek kiküszöbölésre várnak s amelyeknek feltárása és megbeszélése mind a nyomozó alakulatoknak, mind az őrsöknek érdeke.

Pályázatot hirdetünk olyan cikkekre, amely a polgári ruhás nyomozóknak az őrsökkel, illetve az egyenruhás járőrökkel való gyakorlati együttműködését tárgyalja, ismerteti a gyakorlatban tényleg fennálló helyzetet, annak előnyeit, lehetőségeit, nehézségeit, tapasztalatait, kívánalmait, egyszóval mindent, ami ezzel a kérdéssel összefügg és aminek lapunkban való tárgyalását a pályázó a testület érdekében állónak tartja.

Pályázatot csak a csendőrség legénységét egyéneitől fogadunk el. Határidő: november 15. A legjobb pályázatot közölni fogjuk és igen szép, értékes zsebcipizzalaj jutalmazzuk. A pisztolyok a nyertes által való megtarthatóságot mi fogjuk az illetékes parancsnokságnál kérelmezni. Az eredményt a december 1-i számunkban közöljük.

Rajzpályázatunk eredménye

a következő:

Béerkezett összesen 41 komoly és humoros tárgyú rajz. Ahhoz képest, hogy nem művészi pályázatot hirdettünk, hanem csak bajtársaink természetadta rajzkészségét akartuk szemléltetni, pályázatunk eredményét igen jónak mondhatjuk. A beküldött rajzokon meglátszik ugyan az iskolázatlanság, de látszik az igyekezet is és ennek enyhítenie kell a bírálatot. Minden kezdet nehéz s ha valamihez, éppen a rajzoláshoz nagy és sok gyakorlatra van szükség, de aki kedvet és ügyességet érez hozzá magában, az ne sajnálja sem az időt, sem pedig a fáradságot, mert talán semmit sem lehet a csendőrségi szolgálatban olyan jól értékesíteni, mint a rajzolnivalókat. Főképpen a nyomozó alosztályaink keresik az olyan esendőröket, akiknek tehetségük van a rajzoláshoz s akiket a nyomozó szolgálatban szükséges különleges rajzok készítésére kiképezhetnek.

A beküldött rajzok közül legjobban sikerült Vaszari József alhadnagy, lengyeltóti szakasparancsnok trefás rajza, amelyet mai számunkban közlünk. Övé a jutalom.

Igen jó még Kohári Lajos pátyi őrsbeli csendőr rajza (Kormányzó úr ő Főméltósága arcképe) és Nagy Pál püspökadányi őrsbeli tiszthelyettes rajza (Szinay Béla tábornok úr arcképe), ezeket azonban a Vaszari alhadnagy nyertes rajza mögé kellett sorolnunk, mert másolatok. Mint ilyenek azonban igen sikerültek.

Sikerült rajzokat küldöttek be még: Bartos Lázár törm. (Békkés), Debreczeni Sándor cs. (Vecsés), Falusi István törm. (Szombathely), Kántor István II. törm. (Balatonfüred), Koczka Kálmán prb. cs. (Veszprém), Kovács Gábor törm. (Budapest), Kovács Jenő II. cs. (Tolna), Kurucz Géza prb. cs. (Diósgyőrvasgyár), Matejkovics Ferenc Budapest és Molnár Béla törm. (Pécs).

Azoknak a rajza, altiknek a nevét itt nem említjük, erősen kezdetleges.

Néhány rajzot a jövő számunkban is közölni fogunk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős igazgató: Györy Aladár.

Legolcsóbban vásárolhat a csendőr

ágynemű és fehérnemű anyagokat, kész fehérneműt és minden egyéb ruházati cikket káki- és civilruhászöveteket a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

MÜLLER I. csendőrségi ruházati üzletében

Budapest, VI., Király-utca 28. szám.

Nagybecsű rendelésekkel kéri BARTA JÓZSEF, a Müller-cég bejárta

Nem csak otthonát, Őnt is felöltözteti a Központi Lakásberendező Vállalat

Bútorok, szőnyegek, vásznak, ruhaszövetek, kárpitok, legkisebb fizetési feltétellel kedvezménytel Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 6. szám. Telefon: 271-47. Megbízottunkat vidékre is elküldjük.

Zuglókerületi Vállalat

BÜTOR

Garantált, modern kivitelben, kényelmes részletezésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

BÜTORT

legjobban, minden 100 pengő után 5 pengő hátrésszel részlete legolcsóbban TOMORY-nál vásárolhat Budapest, VIII., Baross-utca 18. szám.

A csendőrség legjobban éreget eredménytel

Bútor leghosszabb részletre

legolcsóbban, legnagyobb választékban **NEMZETI BÜTORHÁZNAI**

Dohány-utca 46. szám.

BÜTOR

Bodon Sándor

tel.: 411-48.

mindenben, ében versenyen kívül a legkedvezőbb fizetési feltételekkel az ország minden részén, Budapest, VII., Péterfy Sándor-utca 42. (Bécs utca sarkán a Kélteli p. u. központi Vállalat) Kombinált berendezésekben állandóan nagy raklár.

Ha írógépet vásárol, javítatl, vagy cserél, keresse fel beállítást!

REMINGTON

Írógép Részvénytársaság, Budapest, VI. kerület, Andrassy-út 12. szám.